

Національний університет «Острозька академія»

Кафедра англійської філології

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ (РОБОТА)

на тему

Висвітлювання війни в Україні американомовним каналом CBS

Студента 6-го курсу ____Ма-2__ групи

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: германські мови та літератури

(переклад включно), перша – англійська

Іваненка Іллі Романовича

(прізвище та ініціали)

Керівник д.п.н., проф.

Худолій Анатолій Олексійович

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1. Підходи до тлумачення новинного дискурсу	7
1.2. Характерні особливості медіатекстів	23
Висновки до розділу I	39
РОЗДІЛ II. ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІСВІТЛЕННЯ ВІЙНИ В УКРАЇНІ АМЕРИКАНСЬКИМИ ЗМІ	45
2.1. Лексичні засоби американських журналістів з 2014 по 2021 рік	45
2.1.1. Терміни	54
2.1.2. Фразеологічні одиниці	59
2.2. Стилiстичні засоби в американських медіа	63
2.2.1. Порівняння.....	65
2.2.2. Метафори	68
Висновки до розділу II.....	73
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Дослідження лінгвістичних особливостей висвітлення війни в Україні телеканалом CBS є надзвичайно актуальним у кількох важливих сферах, починаючи від медіадосліджень і закінчуючи міжнародними відносинами. Медіа відіграють ключову роль у формуванні громадської думки. Розуміння лінгвістичного вибору, зробленого CBS у висвітленні війни, допомагає зрозуміти, як конкретні наративи та фреймінг можуть впливати на суспільне сприйняття, потенційно впливаючи на ставлення до війни та перспективи її врегулювання. Оскільки медіаграмотність стає все більш важливою в цифрову епоху, це дослідження сприяє розвитку навичок критичного аналізу серед споживачів медіа.

CBS - провідний американський засіб масової інформації з величезною міжнародною аудиторією. Аналіз висвітлення ним війни в Україні дає уявлення про те, як великий глобальний медіа-гравець формує наративи навколо складних геополітичних питань. Розглядаючи лінгвістичні особливості, робота сприяє формуванню більш вибагливої аудиторії, здатної інтерпретувати медіа-нاراتиви з урахуванням конкретних нюансів. Мовна репрезентація війни в Україні на CBS може мати наслідки для міжнародних відносин і дипломатії. Розуміння риторики, яку використовують провідні американські ЗМІ, може сприяти відображенню потенційних дипломатичних наслідків та конкретизувати роль медіа у формуванні сприйняття на світовій арені. Охоплення періоду з 2014 по 2021 рік дозволяє дослідити, як лінгвістичні особливості висвітлення подій на CBS могли змінюватися з плином часу. Цей часовий аспект додає дослідженню динаміки, пропонуючи розуміння змін у медійних наративах і потенційного впливу на суспільний дискурс. Вивчення лінгвістичних особливостей, які використовують американські журналісти у висвітленні війни в Україні, відображає новинний дискурс, журналістські практики та потенційні етичні міркування. Це дозволяє оцінити, як вибір мови узгоджується з принципами об'єктивності, точності та справедливості у висвітленні чутливих міжнародних питань. Дослідження додає лінгвістичний вимір до академічного дискурсу про

медіадослідження. Вивчаючи лексичний вибір, фразеологічні одиниці та стилістичні особливості, ми вносимо внесок у сферу лінгвістики, пропонуючи нюансований аналіз використання мови в контексті глобальних конфліктів.

Мета дослідження полягає у проведенні детального лінгвістичного аналізу висвітлення війни в Україні на телеканалі CBS у 2014-2021 роках, дослідженні лексичних, фразеологічних та стилістичних особливостей, які використовували американські журналісти, та їхній потенційний вплив на громадську думку та сприйняття. Реалізація мети вимагає вирішення завдань:

- Дослідити та проаналізувати різні підходи до інтерпретації новинного дискурсу, зокрема провести всебічний огляд літератури, щоб визначити та класифікувати різні теоретичні рамки, що використовуються в інтерпретації новинного дискурсу
- Провести детальний текстовий аналіз різноманітного набору медіатекстів, досліджуючи лінгвістичні елементи, такі як лексика, синтаксис та структура дискурсу, зокрема визначити закономірності та тенденції в мовних особливостях медіатекстів у різних жанрах та на різних платформах.
- Здійснити детальний контент-аналіз новинних статей, акцентуючи увагу на лексиці, яку використовують журналісти, та наявності стилістичних прийомів, зокрема класифікувати та проаналізувати визначені терміни, фрази, порівняння та метафори, щоб виявити тенденції та зрушення в медійному дискурсі.

Об'єктом дослідження є лінгвістичні аспекти висвітлення війни в Україні на американомовному каналі CBS — різні мовні засоби, що використовувались у новинному дискурсі протягом періоду (2014-2021 рр.).

Предметом дослідження є конкретні мовні елементи у висвітленні війни в Україні телеканалом CBS — лексичні засоби, фразеологічні одиниці та стилістичні прийоми, якими послуговуються американські журналісти, а також часова еволюція цих лінгвістичних особливостей протягом обраного періоду.

Для досягнення мети дослідження та розв'язання основних завдань було використано сукупність загальнонаукових і спеціальних лінгвістичних методів дослідження. Автором було використано наступні загальнонаукові методи: **метод індукції** для з'ясування теоретичних засад та формулювання висновків дослідження, пов'язаних із висвітленням війни в Україні на телеканалах CBS; **дедуктивний метод** для логічних міркувань та висновків, що ґрунтуються на теоретичних положеннях; **аналіз і синтез** для ретельного вивчення та інтеграції різних компонентів медіа-дискурсу, що сприяє його всебічному розумінню. Окрім цього, при здійсненні дослідження автор використовував спеціальні лінгвістичні методи: **метод дистрибутивного аналізу** для сегментації тексту та ідентифікації лексичних одиниць, що має вирішальне значення для розпізнавання лінгвістичних моделей у висвітленні; **метод аналізу словникових дефініцій** для встановлення первинного значення мовних одиниць; **метод перекладознавчого аналізу** для комплексного дослідження як оригінальних текстів, так і їхніх перекладів, з особливим акцентом на лінгвістичних аспектах відтворення англійської військової лексики; **метод структурного та словотвірного аналізу** для виявлення шляхів і механізмів формування лексики; **метод функціонального аналізу** при виявленні особливостей функціонування мовних одиниць у новинному дискурсі в контексті війни в Україні.

Наукова новизна дослідження полягає в особливому підході, що поєднує спеціалізовані лінгвістичні методи, такі як дистрибутивний і структурний аналіз, із загальнонауковими методами для всебічного вивчення мовного зображення війни в Україні на телеканалах CBS. Унікальність дослідження посилюється часовим охопленням аналізу з 2014 по 2021 рік, що дає змогу виявити лінгвістичні зрушення та закономірності в контексті геополітичної динаміки.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати відображають розуміння лінгвістичних вимірів медіа-репрезентації, зокрема висвітлення війни в Україні на американському телеканалі CBS. Розуміння того, як CBS використовує мову у висвітленні війни, підвищує медіаграмотність аудиторії. Ці знання дають змогу науковцям, дослідникам та споживачам медіа-

контенту критично аналізувати та інтерпретувати медіа-повідомлення, розпізнаючи потенційні упередження або стратегії фреймінгу. Аналізуючи мовні особливості висвітлення подій на CBS, дослідження дає розуміння того, як мова формує громадське сприйняття війни в Україні. Це розуміння має вирішальне значення для політиків, науковців та широкої громадськості в розумінні потенційного впливу новинного дискурсу на думки та ставлення. Ці знання сприятимуть прийняттю більш обґрунтованих рішень щодо дипломатичних, політичних чи стратегічних заходів, пов'язаних з війною в Україні. Окрім цього виявлення мовних моделей, як ефективних, так і потенційно проблематичних, може стати основою для дискусій у журналістській спільноті щодо етичного висвітлення подій, вибору мови та впливу мови ЗМІ на світове сприйняття. З наукової точки зору, дослідження поповнює знання в галузі лінгвістики, журналістики та міжнародних відносин. Воно слугує фундаментальною основою для подібного лінгвістичного аналізу у висвітленні подій у ЗМІ, сприяючи поточним науковим дискусіям на перетині мови, медіа та війни. Результати цього дослідження можуть стати орієнтиром для подальших наукових пошуків, спрямованих на вивчення лінгвістичних аспектів висвітлення подій у ЗМІ в різних геополітичних контекстах. Лінгвісти можуть спиратися на методологію та висновки, розширюючи сферу лінгвістичного аналізу медійного дискурсу.

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (62 джерел, у тому числі 28 – іноземною мовою). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 89 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Цей розділ закладає теоретичне підґрунтя для дослідження, що охоплює два ключові виміри: підходи до інтерпретації новинного дискурсу та риси медіатекстів. У розділі розглядаються різні точки зору на розуміння новинного дискурсу, пропонуючи всебічний розгляд різноманітних призм, через які розуміється новинна комунікація. У розділі також фокус зміщується на вивчення унікальних атрибутів, вбудованих у медіатексти, надаючи уявлення про конкретні характеристики, які визначають комунікацію в медіа-сфері. Ці теоретичні засади створюють основу для подальшого дослідження, сприяючи поглибленому вивченню новинного дискурсу та характеристик медіатексту.

1.1. Підходи до тлумачення новинного дискурсу

Семіотика комунікації переплітається з поняттям «модель передачі інформації», яке за своєю суттю перегукується з поняттям «дискурс». Ефективна комунікація залежить від здатності слухача розшифрувати повідомлення, закодоване мовцем, і будь-яке відхилення декодованої інформації від її початкового кодування може призвести до розриву комунікації. Мова слугує життєво важливим зв'язком між мовцем і слухачем, виступаючи каналом, через який передається інформація. У сфері масової комунікації ключову роль відіграють повідомлення, що являють собою систему слів, словосполучень і речень, які беруть активну участь у формуванні смислу в процесі комунікації. Фактично, базовою одиницею дискурсу є саме мова.

Доволі часто у науковій спільноті можна зустріти й протиставлення понять «дискурс» і «текст». Взаємозв'язок між текстом і дискурсом є очевидним, діючи як на лінгвістичному (структурно-семантичному), так і на екстралінгвістичному рівнях, охоплюючи комунікативну та когнітивну діяльність. Слід зазначити, що у сучасній лінгвістиці під терміном «текст» розуміють мовну одиницю, яка характеризується внутрішньою зв'язністю та єдністю, що відрізняє її від простої послідовності мовних висловлювань. Критеріями ідентифікації тексту є його зв'язність і цілісність, хоча ступінь і характер цих ознак можуть варіюватися. Термін «текст» може охоплювати певну, розмежовану серію мовних знаків, які

демонструють зв'язність і слугують комунікативній меті. Текст розглядається як комунікативне явище, що відповідає ознакам текстуальності:

- Когезія (текстова зв'язність, що представляє взаємозв'язок елементів у тексті).
- Когерентність (загальна цілісність на рівні тексту).
- Навмисність (мета автора створити зв'язний і когерентний текст).
- Сприйняття (намір реципієнта зрозуміти текст).
- Інформативність (ступінь змістовної новизни тексту).
- Ситуативність (відповідність конкретному комунікативному контексту).
- Інтертекстуальність (взаємозв'язок даного тексту з іншими текстами).

Кожен текст розрахований на сприйняття, а процес сприйняття мови передбачає «обробку» смислових інтерпретацій тексту, як усного, так і письмового. Цей процес сприяє створенню ментальної репрезентації тексту і є невід'ємною частиною загального досвіду сприйняття.¹ Зважаючи на це, необхідно відокремити поняття «текст» від поняття «дискурс». У лінгвістиці дискурс означає ширше соціолінгвістичне явище, що охоплює взаємопов'язаний набір мовних висловлювань у межах комунікативної події, тоді як текст позначає одиницю мови, що характеризується внутрішньою зв'язністю та цілісністю, яку можна розпізнати за такими ознаками, як когезія, когерентність та інтенційність.

Поняття дискурсу є фундаментальним поняттям сучасної комунікативної лінгвістики, що відображає еволюцію лінгвістичної думки. Протягом перших десятиліть ХХ століття лінгвістичні дослідження переважно зосереджувалися на вивченні одного з діалектично взаємопов'язаних аспектів мови — мовної системи. Однак, починаючи з другої половини 1960-х років, відбулася зміна парадигми, відома як «прагматичний поворот», що ознаменувала поворотний момент у лінгвістичних дослідженнях.²

¹ Austin J. How to do things with word. Oxford : Clarendon Press, 1962. 182 с. URL: https://pure.mpg.de/rest/items/item_2271128/component/file_2271430/content (дата звернення: 10.11.2023).

² Ф. С. Бацевіч. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Альма-матер, 2004. 342 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004078 (дата звернення: 09.11.2023).

Термін «дискурс» з'явився понад два тисячоліття тому, коли він позначав розмови, діалоги та промови вчених у Стародавньому Римі. Досліджуючи історичну еволюцію терміна «дискурс», важливо підкреслити, що спочатку термін «discours» у французькій лінгвістиці охоплював мову в широкому сенсі і стосувався текстового висловлювання. У середині ХХ століття Е. Бенвеніст, розробляючи теорію висловлювання, ввів лінгвістичне застосування цього поняття і одним з перших послідовно надав йому термінологічного значення. Він визначив дискурс як «мову, привласнену мовцем, на відміну від оповіді, яка розгортається без явного втручання суб'єкта мовлення».³ Проводячи розмежування між цими поняттями, французький дослідник мав на меті утвердити комунікативно-прагматичне розуміння дискурсу. Ця перспектива наголошує на активній участі учасників комунікативного акту, а саме мовця і слухача, а також на визнанні комунікативних намірів мовця вплинути на слухача.

Появу терміну «дискурс» пов'язується з різними джерелами. На думку деяких дослідників, заслуга першого використання цього терміну належить Фердинанду де Соссюру, корифею структуралізму. Швейцарський вчений намагався розширити лінгвістичну теорію за межі мови (*langue*), включивши в неї поняття висловлювання як індивідуального мовленнєвого акту (*parole*) та дискурсу — комунікації як форми соціальної взаємодії (*discourse*).⁴

У 1950-х роках З. Гарріс, прихильник дистрибутивного методу, розширив використання дискурсу як лінгвістичного терміна, застосовуючи його для дистрибутивного аналізу не лише окремих речень, а й текстів, розглядаючи їх у контексті соціокультурної ситуації. У наступні роки французька лінгвістична традиція розширила сферу застосування дискурсу, включивши до нього мову і мовлення в загальному розумінні. До початку 1970-х років дискурс став синонімом функціонального стилю і розглядався як еквівалент поняття тексту, особливо в мовах, що не мають терміна, еквівалентного французько-

³ Benveniste É. Problèmes de linguistique générale. Paris : Gallimard, 1966. 372 с. URL: <https://archive.org/details/problmesdeling00benv> (дата звернення: 09.11.2023).

⁴ Estanislao S. Système et systématique chez Ferdinand de Saussure. Revue des linguistes de l'université Paris X Nanterre. 2017. № 74. С. 1–16. URL: <https://journals.openedition.org/linx/pdf/1748> (дата звернення: 09.11.2023).

англійському «дискурсу».⁵ У Академічному тлумачному словнику української мови можемо знайти 4 визначення до поняття «дискурс»:

- спосіб (чи умови) мовлення у поєднанні зі змістом висловлюваного;
- спосіб мовлення, мова;
- акт мовлення чи текст у контексті ситуації висловлювання;
- сукупність усіх усних чи письмових обговорень певної теми.⁶

Слід зазначити, що у Кембриджському словнику англійської мови можемо знайти дещо відмінне визначення:

- використання мови для спілкування в усній чи письмовій формі;
- дискусія або дебати (формальна або політичний суперечка);
- промова або письмовий твір на певну, зазвичай серйозну, тему.⁷

Вагомий вклад у сучасне розуміння дискурсу було здійснено професором лінгвістики Т. ван Дейком, який запропонував розрізняти широке і вузьке значення цього терміну. На його думку, у широкому розумінні дискурс означає спілкування як складну комунікативну подію, що відбувається між мовцем і слухачем. У вузькому значенні дискурс сприймається як завершений або поточний «продукт», що є результатом комунікативної взаємодії між учасниками. При цьому комунікативні дії можуть набувати різних форм, зокрема усних, письмових, а також таких, що включають як вербальні, так і невербальні компоненти (наприклад, розмова з другом, діалог між пасажиром транспорту, читання газети тощо).⁸

Така позиція дещо відрізняється від концепції американського науковця Майкла Стаббса, який виокремлював формальний і змістовний вимір дискурсу. З формальної точки зору дослідник визначав дискурс як лінгвістичну одиницю, що виходить за межі одного речення. З точки зору змісту, дискурс нерозривно

⁵ Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. 5-те вид. Київ : Центр учб. літ., 2011. 496 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mykhailyn_Ihor/Osnovy_zhurnalistyky.pdf (дата звернення: 09.11.2023).

⁶ дискурс – Вільний тлумачний словник української мови. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/f/dyskurs> (дата звернення: 09.11.2023).

⁷ discourse. Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/discourse> (дата звернення: 09.11.2023).

⁸ van Dijk T. A. Ideology and discourse : міждисциплінар. вступ. Barcelona. 118 с. URL: <https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/07/Teun-A.-van-Dijk-2003-Ideology-and-discourse.pdf> (дата звернення: 09.11.2023).

пов'язаний з використанням мови в суспільному контексті.⁹ Дебора Шиффрін поділяє подібну наукову точку зору, стверджуючи, що дискурс являє собою два або більше взаємопов'язаних речень (формальний аспект) і охоплює будь-яке використання мови (змістовний аспект). Вона наголошує на функціональній природі дискурсу, стверджуючи, що він являє собою інтегрований комплекс лінгвістично організованих та функціонально структурованих одиниць.¹⁰

Деякі зарубіжні вчені, підходячи до дискурсу з соціолінгвістичної точки зору, стверджують, що дискурс є соціально детермінованим, репрезентуючи певні принципи в мовній системі. Мішель Фуко розглядає дискурс як історично обґрунтовану матеріальну практику, що втілює владні відносини, позначаючи її як «дискурсивні практики» та «дискурсивне становлення», по суті, практику мови в суспільстві. Він розглядає дискурс як широке поле, що охоплює всі висловлювання, індивідуалізовану групу висловлювань і регульовану практику, що охоплює множину висловлювань.¹¹

На першочерговому значенні соціального аспекту у визначенні дискурсу наголошують лінгвісти Я. Бломмарт та С. Балкен, які стверджують, що дискурс не можна розглядати у відриві від суспільства, культури та політики. Вони стверджують, що дискурс перетворює наше оточення на соціально та культурно значущий простір, зображуючи його як прояв «мови в дії».¹²

Британський науковець Норман Фейрклоф розглядає дискурс як спосіб вираження світу, що репрезентує різні грані реальності, включаючи процеси, відносини, структури та «ментальний світ». На його думку, різні дискурси представляють різні погляди на світ, подібно до зв'язків, що з'єднують людей. Науковець визначає дискурс у трьох формах: як текстову форму, що вивчається

⁹ Stubbs M. *Discourse analysis : the sociolinguistic analysis of natural language* : підручник. Chicago : University of Chicago Press, 1983. 292 с. URL: <https://archive.org/details/discourseanalysisi0000stub> (дата звернення: 09.11.2023).

¹⁰ Schiffrin D. *Discourse markers*. Cambridge : Cambridge University Press, 1996. 354 с. URL: https://www.academia.edu/44750900/Discourse_Markers_by_Deborah_Schiffrin_z_lib_org_ (дата звернення: 10.11.2023).

¹¹ Foucault M. *Madness and Civilization: A History of Insanity in the Age of Reason*. New York : Random House Inc. 317 с. URL: https://monoskop.org/images/1/14/Foucault_Michel_Madness_and_Civilization_A_History_of_Insanity_in_the_Age_of_Reason.pdf (дата звернення: 10.11.2023).

¹² Blommaert J., Bulcaen C. *Critical discourse analysis*. *Annual Review of Anthropology*. 2000. № 29. С. 447–466. URL: <https://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.anthro.29.1.447> (дата звернення: 10.11.2023).

лінгвістично, як дискурсивну практику, що аналізується в діалектичних зв'язках з іншими соціальними практиками, і як форму соціальної практики, що розглядає її ідеологічний аспект.¹³

Єдиного теоретичного визначення терміну «дискурс» не існує через його багатогранний зміст і форми, що охоплюють різні галузі, такі як лінгвістика, теорія комунікації, семіотика, логіка, філософія, психолінгвістика, соціолінгвістика та інші. Використання дискурсу можна спостерігати як по горизонталі, у різних науках, так і по вертикалі, що охоплює різні рівні лінгвістики. Універсальність терміну також пов'язана з його концептуалізацією як ідеологічно зарядженого тексту, де ідеологія виходить за межі політичної орієнтації і охоплює будь-яке нав'язування поглядів, чи то любов до тварин, чи то відданість вегетаріанству.

З огляду на розглянуті перспективи, можна зробити висновок, що термін «дискурс» у сучасній лінгвістиці являє собою складне структурно-семантичне утворення, що втілює вираження мовної системи, яка сприймається як сплав ментальних процесів та екстралінгвістичних елементів у конкретному комунікативному контексті. Особлива природа дискурсу зумовлена свідомим розгортанням ментальних моделей під час породження текстового змісту. У сфері мовленнєвої діяльності дискурс проявляється як автономна мовна одиниця найвищого рівня, що складається з речень, пов'язаних між собою за змістом і володіє структурними особливостями. У функціональній інтерпретації дискурс визначається як використання мови та встановлення зв'язку між текстом, реченням, дискурсом і висловлюванням. З іншого боку, ситуативний підхід розглядає дискурс як процес, на який впливають соціальні, культурні та психологічні характеристики комунікативного контексту, а також індивідуальні риси учасників комунікативного акту.

Здійснивши аналіз численних праць науковців автором пропонується власне визначення згідно з яким дискурс слід розглядати як комплексне мовне

¹³ Fairclough N. Critical discourse analysis: the critical study of language. New York : Longman Publishing, 1995. 368 с. URL: <https://www.felsemiotica.com/descargas/Fairclough-Norman-Critical-Discourse-Analysis.-The-Critical-Study-of-Language.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

явище, що охоплює взаємопов'язані лінгвістичні одиниці, які виходять за межі окремих речень, проявляючись як складна комунікативна подія, на яку впливає соціальний контекст і яка формує динамічну взаємодію мови в межах певної спільноти. Окресливши рамки дослідження звернемося до визначення підходів до новинного дискурсу.

Новинний дискурс постає як спеціалізована форма, що виокремлює унікальні характеристики використання мови для передачі оперативної інформації. Оскільки новини відіграють ключову роль у формуванні сприйняття та прийняття рішень, їх дослідження в комунікативному просторі дає змогу зрозуміти динаміку розвитку глобального поширення інформації. Звернемося до дефініції «новини».

Кембриджський словник надає дві дефініції для розуміння змісту слова «новини»: інформація або звіти про нещодавні події; телевізійна або радіопрোগрама, що складається з репортажів про нещодавні події.¹⁴

На думку голландського дослідника Т. ван Дейка новини слід розглядати, як нову інформацію, що висвітлює подробиці про особисті події, статті в засобах масової інформації та повідомлення на радіо, телебаченні чи в пресі, які дають свіжий погляд на нещодавні події.¹⁵

Доволі ґрунтовною з точки зору дефініціювання поняття новини є і праця дослідників Національної академії наук України, яка підкреслює важливість новин, стверджуючи, що вони відіграють вирішальну роль у житті окремих людей та соціальній динаміці груп, спільнот і держав. Науковці розглядають новини як динамічний процес, що включає кілька етапів, на яких «сира інформація» перетворюється на новий продукт, охоплюючи такі процеси, як відбір, редагування, посилення, деформація, а іноді й маніпуляції. Ця перспектива узгоджується з ідеєю про те, що новини в сучасному інформаційному ландшафті формують громадську думку щодо націй, держав і

¹⁴ news. Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/news> (дата звернення: 10.11.2023).

¹⁵ News as discourse. Hillsdale, New Jersey : LAWRENCE ERLBAUM ASSOCIATES, PUBLISHERS, 1988. 210 с. URL: <https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/06/Teun-A.-van-Dijk-1988-News-As-Discourse.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

подій, які відбуваються. Визнаючи, що люди в першу чергу покладаються на новини як на своєчасну і точну інформацію, автори наголошують на важливому правилі, що новини повинні бути перевіреними, правдивими і стислими.¹⁶

Слід зазначити, що попри очікування суспільства поняття об'єктивності у новинах не завжди вважалося журналістською нормою. У попередні часи, особливо до появи телебачення, коли преса відігравала більш помітну роль у суспільстві, журналістська робота часто характеризувалася сенсаційністю та перебувала під впливом політичних переконань. Важливо зазначити, що брак об'єктивності не означає неточності чи упередженості. Дослідження поглядів журналістів на свою роль виявило потенційні конфлікти, такі як балансування між активним відстоюванням суспільних інтересів та наданням певної інтерпретації подій. Британський соціолог Деніс Мак-Нейл зазначав, що сама об'єктивність може розглядатися як форма ідеології та упередженості, що суперечить ролі преси як суспільного сторожового пса та промоутера незалежного мислення. Дослідження змісту новин також вказують на скептицизм щодо можливості створення справді «нейтральних» новин, оскільки навіть найбільш об'єктивні новини, створені за найвищими професійними стандартами, можуть зазнати критики, коли йдеться про фундаментальні суспільні відмінності в інтересах і цінностях.¹⁷

Новинний дискурс, як особливий різновид дискурсу, міцно пов'язаний з категорією масового (медійного) дискурсу. Функціонуючи в широкому просторі масової комунікації, новинний дискурс слугує ключовим каналом поширення інформації для широкої аудиторії. Його значення полягає не лише в артикуляції фактів, але й у стратегічному конструюванні наративів, які привертають увагу суспільства. У сучасних реаліях новинний дискурс стає потужним інструментом формування громадської думки, впливу на громадську думку та вироблення спільного розуміння поточних подій.

¹⁶ НОВИНИ VS. НОВИНИ. Виборча кампанія в новинних телепрограмах / О. В. Зернецька та ін. Київ : Центр Вільн. Преси, 2005. URL: <https://i-soc.com.ua/assets/files/journal/sockult/news-ua.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

¹⁷ McQuail D. McQuail's Mass Communication Theory. Padstow, Cornwall : TJ International Ltd, 2010. 534 с. URL: <https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/McQuail's%20Mass%20communication%20theory.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

На думку німецького дослідника З. Вайшенберга, відбір і подання новин у ЗМІ різняться в різних культурах, відповідно до конкретних соціальних умов і цілей медіа-організацій. У західних країнах діяльність ЗМІ ґрунтується на суспільних інтересах, тоді як у так званому третьому світі на критерії відбору новин впливають цілі національного відродження та соціальне виховання. Соціалістичні країни мають (або мали) критерії, засновані на інтересі до новин як до орієнтирів соціального і політичного розвитку. Сучасний формат новин і принципи їхньої побудови виникли з появою комерційної журналістики в Сполучених Штатах Америки.¹⁸

Новини охоплюють широкий спектр сфер, включаючи політику, економіку, суспільство, конфлікти, події, трагедії та протести, а також спорт, науку, технології та музику. Це поєднання фактичної інформації та коментарів, з першочерговим акцентом на фактах. Як зазначає відомий американський журналіст Рене Дж. Каппон, сучасна журналістська діяльність вимагає більше, ніж простого збору інформації, особливо в епоху, наповнену джерелами, починаючи від всеосяжного Інтернету і закінчуючи нішевими каналами кабельного телебачення, орієнтованими на конкретну аудиторію. Журналісти, пишучи репортажі, повинні не лише надавати точну інформацію, але й витримувати жорстку конкуренцію.¹⁹

Фундаментальними в контексті розуміння новинного дискурсу є і праці Роберта Парка. Дослідник провів паралель між новинами та формою суспільного знання, подібною до історії, оскільки обидві ці форми передбачають хронологічний перелік минулих подій. Парк обґрунтував зв'язок новин із соціальними процесами, виокремивши характеристики новинних повідомлень:

- події, що кваліфікуються як новини, повинні мати елемент новизни або, щонайменше, несподіванки, причому ці якості мають більше значення, ніж притаманна їм «істинна значущість»;

¹⁸ Вайшенберг З. Новинна журналістика : навч. посіб. Київ : Акад. Укр. Преси. Центр вільн. преси, 2011. 27 с. URL: <https://aup.com.ua/uploads/news-demo.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

¹⁹ Каппон Р. Дж. Настанови журналістам : Проф. поради. Київ : Вид. дім «Києво-Моги́л. акад.», 2005. 106 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Cappon_Rene/Nastanovy_zhurnalistam_Assoshieited_Press.doc (дата звернення: 10.11.2023).

- новини є оперативними, відображають найсвіжіші або повторювані події;
- новини несистематичні, вони мають справу з дискретними подіями. Світ, відомий через новини, складається з непов'язаних між собою випадків, причому першочерговим завданням ЗМІ не є інтерпретація цих випадків;
- новини ефемерні, вони живуть лише доти, доки самі події залишаються актуальними, після чого їх витісняють інші форми знання;
- новини в першу чергу виконують функцію орієнтира, спрямовуючи увагу аудиторії, а не замінюючи знання. Новинам властива передбачуваність.

Американський науковець раціоналізував цей очевидний парадокс, стверджуючи, що якщо подія є неочікуваною в тому сенсі, що вона відбувається, вона не є неочікуваною в тому сенсі, що вона стає гідною новин. Події, які стають новинами, як у минулому, так і в майбутньому, по суті, є очікуваними, оскільки суспільство загалом готове до нещасних випадків, катастроф тощо. Суть новин полягає в тому, чого люди бояться або на що сподіваються.²⁰

На думку О. Зернецької, новини є важливим елементом у житті окремих людей та соціальній структурі груп, спільнот і держав. Новини описуються як багатогранний процес, що охоплює різні етапи, на яких «сира інформація» перетворюється на окремий продукт. Це перетворення включає в себе відбір, редагування, посилення, а іноді і спотворення або маніпулювання інформацією. Фактично, самі по собі новини ще не складають новинний дискурс. Весь процес, від виникнення події до її представлення широкій аудиторії через ЗМІ, називається медіацією. Медіація передбачає інтерпретацію інформації на основі бажаних моделей і характеристик тих, хто повідомляє про подію. Протягом цього процесу «сира інформація» зазнає метаморфоз, перетворюючись на «розповідь про події», набуваючи жанрових ознак наративу та еволюціонуючи в так званий новинний дискурс.²¹

²⁰ Шульгіна В. І., Жуковська Н. В. Роль новинного дискурсу в сучасних міжнародних ЗМІ. С. 1–11. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/284/7833/16365-1?inline=1> (дата звернення: 10.11.2023).

²¹ НОВИНИ VS. НОВИНИ. Виборча кампанія в новинних телепрограмах / О. В. Зернецька та ін. Київ : Центр Вільн. Преси, 2005. URL: <https://i-soc.com.ua/assets/files/journal/sockult/news-ua.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

Новинному дискурсу притаманний медійний стиль, який можна зустріти у текстах газетних новин у формі нюансованої ітерації публіцистичного стилю, що характеризується зв'язною оповіддю, точністю фактів, розгорнутими висловлюваннями та частим використанням спеціалізованої термінології з різних галузей, зокрема політики та економіки, що розмиває межі між публіцистичним та науковим стилями. Цей стильовий симбіоз позначений емоційно забарвленими та оцінними елементами, що втілюють суб'єктивну позицію автора за допомогою особових займенників, наближаючи його до експресивної природи художньої літератури та публіцистики. Слугуючи насамперед меті передачі інформації, такий стиль виходить за межі простої інформативності, охоплюючи критичні та аналітичні статті, виконуючи апелятивну функцію, спрямовану на вплив на реципієнта, спонукаючи його до оцінної реакції.²²

На думку автора, новинний стиль, перебуваючи в медіапросторі, не лише передає інформацію, але й активно формує громадську думку, вибірково висвітлюючи та суб'єктивно інтерпретуючи події, що відбуваються навколо. Ця динамічна взаємодія призводить до структурних і стилістичних трансформацій, що відображають еволюцію соціальних і філософських парадигм у сучасному суспільстві. Комплексна природа новинного дискурсу проявляється в різних каналах комунікації та інформаційних формах, що призводить до відмінностей в усному та письмовому новинному дискурсі. Укорінений в історично сформованих комунікативних сферах, новинний дискурс набуває різноманітних форм, таких як політичний, економічний, науковий, спортивний, освітній, кожна з яких характеризується певними прагматичними, стилістичними та функціональними ознаками.

Текстам притаманні риси відображення, творення та організації. Новинні тексти, зокрема, передбачають перетин мовної та інформаційної репрезентацій світу. Фундаментальні риси, притаманні новинним текстам, включають в себе актуальність, дотримання жанрових конвенцій журналістських текстів та

²² Khanlarova A. S. Stylistic use of phraseological units in media discourse. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33, № 72. С. 64–68. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/2_2022/part_2/11.pdf (дата звернення: 11.11.2023).

особливий стиль форматування. Цей стиль форматування охоплює як лінгвістичні, так і екстралінгвістичні параметри, що диктують спосіб подання медіа-повідомлень, сприяючи побудові інформаційного простору, узгодженого зі сталими концептуальними моделями. Завдяки чіткому тематичному структуруванню новинний дискурс формує та підтримує цілісну й організовану картину світу. Сучасність новинних повідомлень тісно пов'язана з мовними інтерпретаціями в межах конкретного медіа-формату. В умовах діджиталізації та появи глобального інтернет-простору темп, час і частота роботи журналістів інтенсифікувалися, впливаючи не лише на форму і швидкість поширення новин, а й на їхній зміст і жанр.²³

Однією з основних характеристик сучасного новинного дискурсу є гіпертекстуальність - ключовий аспект, який встановлює систему зв'язку між окремими документами за допомогою вбудованих гіперпосилань. Важливо зазначити, що гіпертекстуальність не є характерною лише для Інтернету, оскільки вона передувала цифровій ері, представляючи собою зв'язок між текстовими елементами. Багато дослідників стверджують, що гіпертекстуальність є невід'ємним атрибутом будь-якого тексту, враховуючи наявність явних чи неявних посилань, семантичних кореляцій та внутрішньотекстових, а часто й міжтекстових зв'язків. Використання гіпертексту для зв'язку різних джерел дає можливість підвищити якість інформації за рахунок забезпечення повноти та достовірності. Водночас це дає читачам можливість звертатися до альтернативних джерел і долучатися до власної інтерпретації фактів, сприяючи глибшому розумінню змісту та полегшуючи навігацію в інформаційному потоці.²⁴

Іншою важливою рисою є інтертекстуальність, яка позначає загальну властивість текстів, виражену через взаємопов'язані зв'язки, що уможливають явні чи приховані посилання між текстами або їхніми компонентами. Дослідження китайського науковця Цинь Сі свідчить, що інтертекстуальність у

²³ Harcup T. The Struggle for News Value in the Digital Era. *Journal. Media*. 2023. Т. 3, № 4. С. 902–917. URL: <https://www.mdpi.com/2673-5172/4/3/58> (дата звернення: 11.11.2023).

²⁴ Kryshaliuk H. Hypertextual construction of events: cognitive-discourse study. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. 2021. Т. 24, № 1. URL: <http://philmessenger.knlu.edu.ua/article/view/236077> (дата звернення: 11.11.2023).

англомовних новинах може оптимально виконувати комунікативну функцію. Новини (а особливо заголовки), будучи невід'ємною частиною новинної історії, поєднують в собі функції поширення інформації, привернення уваги, коментування, залучення та прагматичного дискурсу. Інтертекстуальність відіграє ключову роль у реалізації цих функцій, слугуючи важливим атрибутом новин та виконуючи наступні завдання:

- відображення достовірності та авторитетності інформації;
- конденсування багатого підтексту в стислій формі;
- захоплення уваги читачів;
- створення певних риторичних ефектів;
- скорочення дистанції з читачами та створення невимушеної атмосфери.

Інтертекстуальність є не лише фундаментальним аспектом новинного дискурсу, а й життєво важливим елементом заголовків новин. Значною мірою інтенсивна конкуренція в сучасних ЗМІ обертається навколо створення заголовків. Це насамперед пов'язано з її здатністю збільшувати інформаційний зміст, збагачувати експресію, вносити новизну та жвавість, а також підвищувати читабельність та привабливість.²⁵

Третьою рисою новинного дискурсу є креолізація, що втілює притаманне сучасним новинам злиття двох різнорідних компонентів: вербальних і невербальних елементів. Креолізація постає ключовим комунікативним інструментом для захоплення та утримання уваги адресата. Слід зазначити, що під креолізованим текстом варто розуміти полікодове утворення, що інтегрує різноманітні семіотичні системи: зображення, анімацію, мелодію, інфографіку, графіки, діаграми та малюнки. Засоби масової інформації доволі часто вдаються до навмисної креолізації тексту з метою досягнення наступних функцій:

- інформативність;
- атрактивність;
- експресивність;

²⁵ Xie Q. Analysis of Intertextuality in English News Headlines. *Theory and Practice in Language Studies*. 2018. Т. 8, № 8. С. 1010–1014. URL: <https://www.academypublication.com/issues2/tpls/vol08/08/13.pdf> (дата звернення: 11.11.2023).

- естетичність;
- ілюстративність;
- аргументативність;
- сатиричність;
- формування іміджу.

Композиційно значущими елементами креолізованого інформаційного тексту є заголовок або заголовний комплекс, ілюстрації або відеоматеріали, основний текст і висновки. Різні типи медіатекстів при цьому ідентифікуються за допомогою знаків, які передають основну ідею та здійснюють вплив на потенційну читацьку аудиторію, зокрема символів та образів.²⁶

Новинний дискурс підлягає класифікації на основі особливостей змісту та часового виміру. Зростаючий попит на актуальні новини, що характеризуються швидкою подачею достовірної інформації та її необмеженим доступом, підкреслює визначну роль новинного дискурсу та пояснює послідовне зростання онлайн медіа останнім часом. Якщо класифікувати новинний дискурс за способом донесення інформації, можна виокремити два основні види:

- друковані (містяться в газетах і текстах);
- електронні (присутні на телебаченні та радіо).

Слід зазначити, що у XXI столітті під впливом Інтернету, соціальних платформ і віртуальних ресурсів, з'явилась окрема підгрупа, відома як онлайн-новини, з мультимедійними новинами як помітною підкатегорією. Цей особливий тип новинного дискурсу слід розглядати як гібридну форму, що поєднує текст, фотографії, відео, подкасти та інфографіку в різних комбінаціях.

Аналізуючи новинний дискурс, Тойн ван Дейк виокремив його характерні риси та структурні елементи. Початковий компонент, резюме, передбачає стислий попередній перегляд змісту новини, що передається через заголовок і лід. Мета заголовка - представити новину, пропонуючи читачеві короткий огляд інформації та залучаючи його увагу. У друкованих ЗМІ заголовки

²⁶ Білик К. М. Феномен креолізації у сучасному Європейському медіадискурсі. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33, № 72. С. 6–11. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/1_2022/part_2/2.pdf (дата звернення: 11.11.2023).

використовуються рідко, щоб запобігти надмірному розкриттю інформації, заохочуючи читачів ознайомитися з повним текстом для повного розуміння. Крім того, заголовок відіграє вирішальну роль у встановленні зв'язку з текстом або викликає інтерес до прочитання всієї статті. Окрім цього голландський дослідник визначив головну подію як категорію, що відповідає за передачу інформації про новину, супроводжувану передісторією, яка надає контекстуальні деталі. Сегмент «Вербальні реакції або коментарі» охоплює висновки, прогнози та додаткові ідеї автора. Послідовність розташування цих елементів, на думку, науковця, є гнучкою і може змінюватися залежно від конкретного контексту, що розглядається.²⁷ Аналіз автором сучасних тенденцій до висвітлення новин у англomовних ЗМІ дає підстави стверджувати про наявність широкого діапазону відмінних ознак новинного дискурсу (див. Таблиця 1.1.)

Таблиця 1.1. Відмінні ознаки новинного дискурсу у англomовних ЗМІ

Ознака	Опис
Лаконічність і спрощення	Подання матеріалу у спрощеній формі, відокремлення важливих фактів від другорядної інформації. Наголос на простоті та точності для підвищення доступності для масової аудиторії. Точність передбачає поширення правдивої інформації з надійних джерел, щоб уникнути потенційної шкоди від дезінформації.
Повнота	Новина дає чіткі та повні відповіді на головні питання, зокрема «Хто?», «Що?», «Де?», «Коли?», «Чому?», «Як?» і «З ким?». Аналітика також може містити відповіді на питання «чому це сталося?» і «до чого це призведе?», а також коментарі експертів.
Оперативність	Оперативне донесення матеріалів до громадян, що відображають новини, які швидко змінюються, у стислій формі з ретельно перевіреними достовірними джерелами. Забезпечує оперативний доступ до актуальної інформації.
Плюралізація	Відображає вплив глобалізації Інтернету, заохочуючи громадськість до пошуку різноманітних джерел інформації. Новинний дискурс охоплює широкий спектр тем, сприяючи демократизації та інтенсифікації політичного життя.
Конвергенція та гібридизація	Поєднує в собі риси письмової та усної комунікації з характеристиками інтерактивного дискурсу. Поява інтерактивного електронного новинного дискурсу відображає структурні та семантичні зміни в новинному тексті під впливом жанрової та видової взаємодії.
Модифікація	Трансформація характеристик дискурсу внаслідок змін у середовищі, зокрема зміни адресата, каналу комунікації, контексту та організації мовних одиниць. Характеризується персоналізацією адресата і

²⁷ van Dijk T. A. Structures of News in the Press. С. 69–93. URL: <https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/07/Teun-A.-van-Dijk-1985-Structures-of-news-in-the-press.pdf> (дата звернення: 11.11.2023).

	перебуває під впливом організаційних, соціальних і комунікативних чинників.
Концентрація матеріалу	Виявляється у великій кількості новинних блоків на одній веб-сторінці, що дозволяє користувачам запитувати та отримувати нову інформацію в гіпертекстовому форматі. Підвищує доступність та оперативність реагування на події, що розвиваються.
Композиційні особливості	Передбачає зміни в організації тексту за рахунок використання гіпертекстового формату, збільшення інформаційного навантаження на вступний блок і заголовок. Використання гіперпосилань у заголовках створює інший механізм посилань порівняно з традиційним друкованим текстом.
Нескінченність	Особливість гіпертекстового формату, що надає необмежену кількість інформації шляхом запиту та переходу за посиланнями в електронному тексті. Сприяє всебічному висвітленню та дослідженню різноманітних перспектив і деталей.
Неупередженість та різноманітність думок	Відображає всі значущі думки та сприйняття, досліджуючи низку конфліктів та різних точок зору. Наголошує на об'єктивності, неупередженості та висвітленні різноманітних думок у підході до висвітлення теми, зберігаючи при цьому редакційну цілісність та незалежність.
Редакційна доброчесність і незалежність	Забезпечує незалежність від інтересів будь-якої конкретної держави чи політичної партії. Редакційні рішення не залежать від політичних, комерційних чи особистих інтересів, зберігаючи довіру та відданість неупередженому висвітленню подій.
На службі суспільним інтересам	Висвітлює важливі події, ретельно готуючись до них, ставлячи питання по суті та забезпечуючи всебічний форум для публічних дебатів. Прагне сприяти суспільному порозумінню та служити суспільним інтересам за допомогою достовірних аналітичних репортажів.

Отже, новинний дискурс, невід'ємний компонент ширшого медійного дискурсу, розглядається як лінгвістичне явище, що характеризується інтерактивністю та функціонуванням у режимі реального часу, віддзеркалюючи суспільні зміни та події. По суті, новинний дискурс відображає передачу новин, втілюючи такі характерні риси, як стислість, точність, повнота, своєчасність, гібридизація, модифікація, концентрація матеріалу, багатовимірність думок та редакційна доброчесність. Комплексне дослідження глобалізованого ландшафту новинного дискурсу уможливує вивчення актуальних питань, пов'язаних із медіа-глобалізацією сучасного новинного дискурсу в Інтернеті. Це сприяє системному аналізу тенденцій у функціонуванні та еволюції глобальних новин з урахуванням потреб аудиторії. Зважаючи на ключову роль новин у людському існуванні, прояв новинних дискурсів у комунікативних просторах глибоко впливає на сприйняття та прийняття рішень користувачами не лише в Україні, а

й в усьому цивілізованому та глобалізованому світі. Важливо визнати, що дискурс - це не просто дескриптор світу, а сила, яка його формує. Зі стрімким поширенням Інтернету новини стали основним постачальником контенту для нових медіа. Відповідно, журналістська відповідальність вимагає об'єктивності, правдивості, опори на джерела, що заслуговують на довіру, неупередженості та незалежності від політичної приналежності.

1.2. Характерні особливості медіатекстів

На сучасному етапі розвитку інформаційних технологій здається, що жодна сфера не уникла впливу засобів масової інформації. Примітно, що витoki сучасних медіа-технологій можна простежити до середини ХХ століття під час бурхливого розвитку інформаційних ресурсів. Сьогодні важко недооцінити значення їхнього впливу на життя сучасних людей, що робить медіа предметом вивчення в різних галузях, таких як лінгвістика, соціологія та філософія.

Говорячи про засоби масової інформації, ми зазвичай думаємо про пресу, радіо і телебачення. Однак, якщо розширити поняття ЗМІ, то воно може охоплювати й інші засоби масового поширення інформації, включаючи книговидання, кіно, різні форми реклами і, звичайно ж, глобальну мережу Інтернет. Термін «медіатекст» в сучасній лінгвістиці був введений в кінці ХХ століття, але з кожним роком він продовжує привертати все більшу увагу вчених.

Численні лінгвісти, в тому числі А. А. Леонт'єв, Г.Я. Савченко, Т.М. Дрідзе. До теоретичних основ вивчення поняття «медіатекст» та його характеристик внесли внесок Козак, Н. А. Кузьміна, Н. В. Чичеріна, С. І. Бернштейн, А. Белл, Т. ван Дейк, М. Монтгомері, Н. Фейрклоф, Р. Фаулер та ін.

В основі поняття медіатексту лежить поєднання медійних і вербальних одиниць. На цій властивості масових інформаційних текстів наголошують багато англійських авторів, які розглядають медіатекст як сукупність вербальних і медійних ознак. Незважаючи на різноманітне лінгвістичне вивчення тексту як об'єкта, до сих пір не існує загальноприйнятого визначення поняття тексту. У найзагальнішому сенсі текст характеризується як «продукт мовної і психічної

діяльності людини, що виникає в процесі розуміння навколишнього світу і в процесі опосередкованого і безпосереднього спілкування».²⁸

І. Р. Гальперін при визначенні тексту насамперед наголошує на граматико-зв'язних зв'язках і понятті цілісності. Він пише: «Текст є продуктом мовотворчого процесу, що характеризується повнотою, об'єктивністю, існує у формі письмового документа; літературно оброблений за типом цього документа твір, що складається з назви (заголовка) і ряду конкретних одиниць, об'єднаних різними видами лексичних, граматичних, логічних, стилістичних зв'язків, з певною метою і спрямованістю». На думку Г. В. Кольшанського, текст – це «зв'язок як мінімум двох висловлювань, в якому може бути завершений мінімальний акт комунікації – передача інформації або обмін думками».²⁹

Поняття медіатексту не збігається з лінгвістичним визначенням тексту, оскільки його зміст виходить за межі вербальної знакової системи, що вимагає окремого підходу до його аналізу. Для медіатекстів, як і для медіаіндустрії загалом, існує принципова неоднозначність у визначенні цього поняття. Як зазначав М. Ю. Савченко, «смісловий зміст терміну «медіатекст» (від лат. «media» – означає посередині, позначає посередника) дозволяє називати будь-які медіатексти, починаючи від наскельних малюнків, традиційних книг, творів мистецтва та декору і закінчуючи явищами технічного прогресу в мистецтві».

Автор дає таке визначення: «медіатекст – це інтегративний багаторівневий текст, який об'єднує різні семіотичні коди (вербальний, невербальний, медіа) в єдину комунікативну мету. Провідними ознаками медіатекстів можна вважати засоби масової інформації (реалізація тексту з використанням різних засобів масової інформації, один з аспектів його визначення каналу і технічних можливостей); масовість (під час створення та споживання медіапродуктів); інтегративність, або велика кількість кодових текстів (об'єднання в єдину комунікативну мету різних семіотичних кодів); відкритість тексту.

²⁸ Дашкова К.В. Поняття медіатексту в сучасній лінгвістичній науці. Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2019. Вип. 31. С.46 – 50.

²⁹ Дашкова К.В. Поняття медіатексту в сучасній лінгвістичній науці. Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2019. Вип. 31. С.46 – 50.

Н. А. Кузьміна зазначає, що медіатекст можна визначити як динамічний комплексний блок вищого порядку, що сприяє мовній комунікації в масових комунікаціях. Н. В. Чичеріна вказує на багатогранний, комплексний і цілісний характер поняття «медіатекст». Найважливішою характеристикою сучасних текстових медіа, на думку автора, є багатовимірність (багатогранність, поліфонія, гетерогенність або інтеграція), під якою слід розуміти гетерогенне поєднання вербальних, візуальних, аудіовізуальних чи інших компонентів в одному тексті. Л. М. Землянова вважає важливою типологію медіатекстів, яка «передбачає встановлення не тільки їх технологічних особливостей, а й специфіки атрибутів, функцій, видів інформації, що виражаються в їх змісті, жанрах і форматах, медіа, характері і ступені впливу на аудиторію».

У сучасному середовищі журналістики поява та еволюція Інтернету породили новий вимір у теорії медіа – дослідження інтернет-тексту та його гібридних форм, створених за допомогою інтегрованих технологій. Г. С. Мельник підтримує цю концепцію, стверджуючи, що новітня медіамодель органічно інтегрує різні медіатексти в єдиний семантичний простір, використовуючи різноманітні компоненти, такі як вербальні, візуальні та аудіовізуальні елементи. Ці типи текстів мають явні переваги, включаючи гіпертекстуальність, інтерактивність, нелінійність, усунення бар'єрів фізичної відстані та конвергенцію. Дослідники наголошують на важливості класифікації медіатекстів на основі поширення комунікації. Ця перспектива спрямовує увагу на технічні та технологічні детермінанти медіатекстів, а їхня якість та ступінь мультимодальності залежать від можливостей передачі.³⁰

Лінгвіст Добросклонська Т. Г. розмежовує елементи медіатексту, зокрема канал розповсюдження, інституційний тип тексту (публіцистичний, рекламний, PR-текст), типологічні характеристики засобів масової інформації, повідомлення (текст), код (мова) та адресати (автор, аудиторія). Далі Г.С. Мельник типологізує медіатексти на основі їх впливу на аудиторію, виділяючи чотири типи залежно

³⁰ Дашкова К.В. Поняття медіатексту в сучасній лінгвістичній науці. Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2019. Вип. 31. С.46 – 50.

від їх впливу на масову аудиторію, конкретні соціальні інститути/адресати, необхідність прямої реакції або тексти, не призначені для впливу (інформативні, нейтральні). І. В. Рогозіна у своєму дослідженні класифікує медіатексти за зовнішніми (екстралінгвістичними) та внутрішніми (мовними) факторами, що призводять до таких типів, як новинні, аналітичні, критичні, політичні та публіцистичні тексти. Класифікація медіатекстів також може враховувати такі ознаки, як зворотний зв'язок, контакт, форми створення та поширення (усні/письмові), а також формальність/неформальність спілкування. М. Й. Козак на основі типів тексту визначає такі категорії, як канал розподілу, інституційний тип, типологічні характеристики, функціональний і жанровий код, відправник і одержувач. Н. В. Чичеріна класифікує медіатексти за авторською категорією, формою створення і відтворення, каналами розповсюдження, функціональними та жанровими особливостями, тематикою. Кузьміна Н.А. пропонує розгорнуту класифікацію з урахуванням таких параметрів, як спосіб створення, канал поширення, функціональний і жанровий тип, тематична домінанта. Типологія медіатекстів має вирішальне значення для освітніх ресурсів, сприяючи концептуальному розвитку унікального категоріального апарату як для медіа, так і для освіти. Критерії включають канал розподілу, семіотичні коди, багатовимірність, інтеграцію, тематику, відкритість і масовість.³¹

Важливим критерієм типологічного опису є виділення тематичної домінанти або приналежності до регулярно висвітлюваних тем у засобах масової інформації. Стійкі тематичні групи сприяють естетичній організації медіа-контенту, що відображає динамічну картину світу. Аналіз медіатекстів включає вивчення аспектів інформаційного потоку, виявлення стійких тематичних груп, які організовують медіа-ландшафт. Ці регулярно відтворювані теми, відомі як *buzz-topics*, відображають національну та культурну специфіку, формуючи медіа-ландшафт певної країни чи культури.³²

³¹ Дашкова К.В. Поняття медіатексту в сучасній лінгвістичній науці. Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2019. Вип. 31. С.46 – 50.

³² Кулик О. Д. Основи журналістики: навчальний посібник [для спеціальності «Українська мова і література» (спеціалізація «Редагування освітніх видань»)]. Переяслав-Хмельницький. «Видавництво КСВ», 2014. 152 с

Що стосується методів дослідження, то міждисциплінарний характер медіатекстів вимагає комплексного підходу з використанням методів від традиційного контент-аналізу до логічних, емпіричних, соціолінгвістичних і порівняльно-культурних методів. Широко використовуваними методами є контент-аналіз, дискурсивний аналіз, лінгвістичні підходи (соціолінгвістика, функціональна лінгвістика, риторична критика та прагматика), а також історичні, культурологічні та культурологічні методи.

Медійні тексти з відомих газет та різних інформаційних джерел слугують індикаторами суспільних змін, виявляючи розвиток мови на лексичному, семантичному та словотворчому рівнях. Авторитетні вчені, такі як В. Максимчук та М. Захарчук, стверджують, що медіатексти є повсюдною формою існування мови. Вони розглядаються як гіперлокальні утворення, хитромудро вплетені в інформаційний простір, що впливають на розвиток мовної системи та формують культуру читацької аудиторії. О. Ковальова наголошує, що можливості Інтернету не лише полегшують висвітлення подій, а й встановлюють творчий контакт з читачами, стимулюючи їхню активність. Включення гіперпосилань розширює дистрибуцію, дозволяючи читачам досліджувати схожі теми новин, що містять ідентичні ключові слова. На створення новинних медіатекстів суттєво впливають конкретні теми, відомі імена, країни та ексклюзивна назва, яка привертає увагу читачів. Примітно, що такі вчені, як М. Беднарек, Л. Верхін, Ю. Ковбаско, Р. Махачашвілі, З. Хусейн, проводять емпіричні дослідження з використанням корпусно-цифрового підходу, зосереджуючись на лінгвістичних аспектах новинних текстів. Наприклад, Н. Космацька досліджує лексичні та графічні новації в французьких медіа, досліджуючи їх можливе відтворення українською мовою. О. Ковальова визначає функції паратексту та їх реалізацію в новинних медіатекстах, аналізуючи матеріали з «Le Figaro». Т. Головач виокремлює особливості газетних текстів, серед яких стислість, інформативне навантаження, кліше, використання суспільно-політичної лексики.³³

³³ Білик К. Аналіз лінгвальних характеристик корпусу медіатекстів тематики "війна в Україні". Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки. № 1(99). 2023. С. 54 – 74.

У вибірці 2022 року, присвяченій темі «Війна Росії проти України», українська мова демонструє експресивність та відображає національну ідентичність українського народу через широке використання емоційно забарвленої лексики. Переважають вирази, що передають оціночні судження про ситуацію в Україні. Наприклад, заголовки на кшталт «Розвідка записала розмову росіянина, у якого «розболілась башка» демонструють скептичне ставлення до ворожої нації, підкреслене використанням лапок.³⁴ Термін «окупанти» виділяється як найпопулярніше слово з емоційним забарвленням, що відображає погляд українців на війну, присутній у 29 040 записах. Часто використовуються антропоніми, такі як імена політичних діячів, зокрема «Зеленський», «Путін», «Лукашенко», «Арестович», «Макрон», «Шольц» і «Борис Джонсон», причому лише «Зеленський» фігурує в 30 069 записах. Аббревіатури на кшталт «НАТО», «БТР», «ЗСУ», «РФ», «СЕСС» та «КМДА» переважають через потребу в стислій інформації про війну в заголовках. Топоніми, такі як «Бахмут», «Луганськ», «Донецьк», «Буча», «Росія», «Україна» та «Захід», часто використовуються для позначення місць, де відбуваються важливі події, кожна з яких присутня приблизно в 3 випадках. У текстах присутні цитати, що свідчать про достовірність інформації, в тому числі прямі цитати і назви ракетних установок або груп в лапках. Рідше вживаються хрононіми, в основному із зазначенням дати публікації. Цифри поширені в текстах новин на тему «Війна в Україні», де подають кількісні дані Генштабу без зазначення вікових категорій. Конкретні особи виділяються для сенсаційних новин, тоді як вікові особливості є епізодичними. Крім того, аналіз ідентифікує використання українського військового сленгу, що узгоджується з попередніми дослідженнями сленгу, проведеними такими лінгвістами, як К. Бондаренко, Л. Кудрявцева, А. Люховський, С. Мартос та І. Процик.³⁵

³⁴ Розвідка записала розмову росіянина, у якого "розболілась башка". Газета по-українськи: URL: https://gazeta.ua/articles/politics/_rozvidka-zapisala-rozmovu-rosiyanina-u-yakogo-rozbolilas-bashka/1132981 (дата звернення: 12.11.2023).

³⁵ Білик К. Аналіз лінгвальних характеристик корпусу медіатекстів тематики "війна в Україні". Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки. № 1(99). 2023. С. 54 – 74.

Лінгвістичний аналіз медіатекстів проливає світло на експресивні та національні особливості висвітлення війни в українських новинах, надаючи цінну інформацію про мову, яка використовується у висвітленні подій.

Коли мова заходить про методологію лінгвістичного аналізу медіатексту, найбільш оптимальними орієнтирами служать усталені лінгвістичні підходи. При аналізі медіатексту або медіа-твору актуальними залишаються такі поняття, як ознаки, мовні одиниці на різних рівнях, компоненти, елементи, типи та функції. Ключові характеристики включають просторово-часовий детермінізм, зв'язність і когерентність, лінійність і досконалість. При вивченні методології аналізу медіатексту когерентність виступає як первинна ознака, що спирається на тісний взаємозв'язок між внутрішнім і зовнішнім вимірами роботи. Семантична єдність досягається за рахунок взаємодії мікротем і логічного розгортання макротем в рамках тематичної структури. Публіцистичні тексти, часто характеризуються монотематичною спрямованістю, досягають зв'язності за рахунок сукупності підтем, пов'язаних з основною темою. Медіатекст демонструє артикуляцію, здатність структурувати за різними параметрами та для різних цілей. Артикуляція може бути глибокою або поверхневою, концептуальною, методичною, змістовною, графічною, інтонаційною, граматичною тощо. Ці первинні риси, зокрема зв'язність, згуртованість та артикуляція, сприяють повноті медіатексту, формуючи зв'язок із комунікативними обставинами, орієнтацією на аудиторію та ширшим культурним, історичним та політичним контекстом. Медійний текст, що вирізняється своєю роллю в масовій комунікації, демонструє мовно-паралінгвальні риси, сформовані його орієнтацією на широку публіку та зв'язком із дійсністю. Професійна мовленнєва діяльність наділена ознаками, як осмисленість, нормативність/правильність, логічність, точність, ясність, різноманітність, багатство.³⁶

Публіцистичний текст містить мовні засоби на всіх рівнях, причому найменшою комунікативною одиницею є речення на письмі або

³⁶

Шаповалова Г., Шебештян Я. Засади лінгвістичного аналізу медіатексту. *Communications and communicative technologies*. 2023. № 23. С. 41–46. URL: <https://doi.org/10.15421/292305> (дата звернення: 24.11.2023).

синтагма/словосполучення в усному тексті. Усний текст, первинний за своїм характером і поширений в аудіовізуальних засобах масової інформації, вимагає врахування фонетичного рівня. Аналіз повинен охоплювати як сегментарні, так і надсегментарні компоненти, включаючи некомунікативні та комунікативні одиниці. У лінгвістичному аналізі слово/лексема – це мінімальна неподільна одиниця медіатексту, що слугує основоположним компонентом логічного та понятійного розвитку. Взаємозв'язок між усіма одиницями, від менших некомунікативних до більших комунікативних, слід розглядати в морфологічному, синтаксичному та стилістичному вимірах. Комплексний аналіз медіатексту передбачає вивчення різних мовних рівнів, таких як лексичний, фразеологічний, морфологічний і синтаксичний. Стилiстичний аналіз, аналіз жанрових особливостей та інші цілеспрямовані підходи сприяють цілісному осмисленню. Застосування відповідних підходів до дослідження журналістської роботи з урахуванням мовних рівнів, стилістичних засобів та сфери актуалізації дає уявлення про багатогранну природу медіатексту.

Аналіз медіатексту слугує важливим інструментом для розуміння того, як медіа конструюють та увічнюють соціальні норми, ідентичності та ідеології, впливаючи на ставлення, поведінку та суспільні відносини. Одночасно дискурс-аналіз, систематичний метод дослідження, ретельно вивчає письмові, усні або мультимодальні тексти, щоб розгадати роль мови у формуванні сенсу та соціальної динаміки. Вивчаючи різні підходи, такі як структуралістський, соціальний конструкціоністський та критичний, можна отримати детальне уявлення про багатогранний рівень впливу ЗМІ.³⁷

Досліджуючи формальні властивості мови, структуралістські підходи зосереджуються на тому, як мовні структури передають значення та формують перспективи в медіатекстах. Аналізуючи фонему, морфему та синтаксис, дослідники отримують уявлення про тонку побудову точок зору в новинних статтях, рекламі чи інших медіаформах. Соціальний конструкціонізм наголошує на тому, як мова створює та підтримує соціальні норми, ідентичності та динаміку

³⁷ Discourse analysis and media texts. Online Tutorials, Courses, and eBooks Library | Tutorialspoint. URL: <https://www.tutorialspoint.com/discourse-analysis-and-media-texts> (дата звернення: 13.11.2023).

влади. Аналіз мови ЗМІ в соціальних контекстах дає можливість зрозуміти, як тексти в новинних статтях або рекламі сприяють побудові та зміцненню суспільних норм і владних відносин. Критичні підходи заглиблюються в роль мови у зміцненні або протистоянні домінуючим ідеологіям і владним структурам. Ретельно вивчаючи мову в контексті соціальних і політичних владних відносин, дослідники можуть виявити, як медіатексти сприяють увічненню або підриву панівних ідеологій і динаміки влади.

Дискурс-аналіз, застосовуючи різні підходи, пропонує інформацію про складну взаємодію між мовою та соціальними конструкціями. Чи то через структуралістські, соціальні конструкціоністські чи критичні призми, дослідники можуть розгадати, як медіатексти формують сприйняття, підсилюють норми чи кидають виклик існуючим владним структурам. Незважаючи на сильні сторони структуралістських підходів у розумінні формальних властивостей мови, важливо підвищувати ефективність, фіксуючи соціальні та культурні контексти, що оточують виробництво та споживання медіатексту. Визнання суб'єктивності та включення різноманітних точок зору збагачує процес дискурс-аналізу. Як соціальний конструкціоністський, так і критичний підходи наголошують на важливості рефлексивності дослідника. Усвідомлення суб'єктивності, упереджень та прагнення до рефлексивності забезпечує більш тонкий та збалансований аналіз, особливо коли йдеться про медіатексти, які сприяють суспільним наративам та динаміці влади.

Дискурс-аналіз з його різноманітними підходами відіграє важливу роль у препаруванні впливу ЗМІ. Аналіз медіатексту, що охоплює структуралістські, соціальні конструкціоністські та критичні точки зору, стає потужним інструментом для розуміння того, як медіа формують наше сприйняття, поведінку та соціальні відносини. Сприяючи розвитку медіаграмотності та критичного мислення, ці аналітичні інструменти прокладають шлях до більш тонкої та обґрунтованої взаємодії з медіаповідомленнями.

Поняття медіадискурсу з'явилося у 1990-х роках, що збіглося з введенням в англomовний науковий дискурс терміну «медіатекст». Початкові дослідження

цього явища відбувалися через соціолінгвістику. Однак сучасна лінгвістика під впливом різних факторів, таких як соціальні, національні, політичні, економічні, технічні та культурні зміни, перетворила медійний дискурс на багатогранне явище. Медійний дискурс, як складне міждисциплінарне поле дослідження, передбачає аналіз політичних, мовних, соціальних, освітніх, інформаційних, культурних та комунікативних аспектів. Такі вчені, як Т. ван Дейк, позиціонують медіадискурс як один із жанрів, що співіснують з науковим дискурсом, релігійним дискурсом та армійським дискурсом, кожен з яких відрізняється сферою застосування та контекстом комунікативної взаємодії.³⁸ Е. О'Кіфф характеризує медійний дискурс як «публічну, вироблену, зареєстровану форму взаємодії, що відбувається через мовленнєві платформи».³⁹

Структура медійного дискурсу залишається відкритим питанням. Деякі вчені пропонують розглядати його і як процес, і як фактичний результат діяльності оратора. Це зумовлює виділення трьох рівнів мовної особистості: лінгвокогнітивного, медіаорієнтованого мотиваційного. Лінгвокогнітивний рівень передбачає ментальне уявлення про світ, окреслене різним ступенем узагальнення, таким як поняття, фрейми та бінарні опозиції. Медійно-орієнтований рівень ґрунтується на засобах, за допомогою яких суспільство отримує доступ до навколишнього середовища та сприймає інформацію. Сприйняття в цьому контексті розглядається як творчий процес осмислення того, як люди зосереджують свою увагу, вивчають навколишні предмети, вибирають інформацію, що цікавить. Мотиваційний рівень включає потреби мовця, що формують розвиток людини, мовленнєву поведінку, побудову тексту.⁴⁰

Медійний дискурс, будучи соціальним феноменом, виконує кілька функцій, які відрізняють його від інших видів дискурсу і надають різні мовні та прагматичні функції, до таких функцій належать:

³⁸ Van Dijk T. *Discourse studies: a multidisciplinary introduction*. 1 Oliver's Yard, 55 City Road, London EC1Y 1SP United Kingdom : SAGE Publications Ltd, 2011. URL: <https://doi.org/10.4135/9781446289068> (дата звернення: 14.11.2023).

³⁹ O'Keefe, A. 'Media and Discourse Analysis', in Gee, J. & Handford M. (eds), *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*. London: Routledge, С. 441-454.

⁴⁰ Потапенко С. І. *Сучасний англomовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти* : монографія. Ніжин. Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. 391 с

- Комунікативна функція: використання дискурсу як засобу впливу, переконання, індукції та комунікації.
- Ціннісно-орієнтована функція: уможливлення оцінки реальності та вираження ставлення (позитивного/негативного) до її фактів із запропонованими антонімічними критеріями, такими як добре/погано та прийнятно/неприйнятно.
- Когнітивна функція: Дозволяє комунікаторам описувати, пояснювати, передавати знання про конкретні предметні області та робити прогнози.
- Конструктивна функція: учасники комунікативної взаємодії «вибудовують образи бажаного або необхідного в майбутньому, проектують майбутній стан речей, формують норми його побудови».

Група дослідників наголошує на різних функціях медійного дискурсу, серед яких: регулятивні: вплив на аудиторію, контроль і управління громадською думкою. Інтегративний: об'єднання суспільства шляхом подолання національних протиріч, релігійних протистоянь тощо, консолідація нації. Інформативний: донесення до аудиторії інформації про значущі події. Переконливість: маніпулювання суспільною свідомістю. Культурні: збагачення і збереження культури і традицій народу, поширення естетичних цінностей. Гедоністична: надання розваг споживачеві.⁴¹ Як бачимо, медійний дискурс виконує в суспільстві численні важливі функції, спрямовані на маніпулювання свідомістю та об'єднання людей. У лінгвістиці не встановлена загальноприйнята типологія медійного дискурсу. Однак запропоновано різні класифікації:

- Види за каналами передачі інформації:
 - Телевізійний дискурс.
 - Дискурс преси або друкованих ЗМІ.
 - Інтернет-дискурс (включаючи всі електронні форми медіакомунікації).
 - Радіодискурс.
- Види за формою текстів:

⁴¹ Ткачук-Мірошніченко О. Є. Імплікація у рекламному дискурсі (на матеріалі англomовної комерційної реклами): автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2001. 15 с.

- Телевізійний дискурс.
- Письмовий медійний дискурс (друкований дискурс: газети, журнали; радіодискурс; телевізійний дискурс; інтерактивний дискурс: Інтернет).
- Усний медійний дискурс (діалог, інтерв'ю, монолог, пряма мова тощо).
- Специфічні медійні дискурси:

Медійний дискурс – це взаємодія, що відбувається через мовні платформи, усні чи письмові, де дискурс спрямований на неприсутню аудиторію. Ця форма комунікації відрізняється своїм публічним, записаним характером і не є спонтанною, а ретельно сконструйованою. Критичний дискурс-аналіз (CDA) відіграє значну роль у ретельному вивченні медійного дискурсу, закликаючи споживачів критично оцінювати повідомлення, представлені засобами масової інформації. Зв'язок між редагуванням та медійним дискурсом є ключовим. Редактори, як впливові особи мови та контенту, формують медійний дискурс, впливаючи на те, як сприймаються історії. У цифрову епоху, коли інформація швидко поширюється, редактори стикаються з проблемою балансу між безпосередністю та точністю. Характер новин у реальному часі вимагає швидкого редагування, але ретельний розгляд є важливим, щоб уникнути спотворення інформації. Редактори орієнтуються на різні фактори, включаючи мовні нюанси, культурну чутливість та потенційний вплив на громадську думку. Симбіотичний зв'язок між редагуванням та медійним дискурсом підкреслює відповідальність редакторів у формуванні наративів, які резонують з аудиторією та підтримують журналістську доброчесність. Розвиток медіаландшафту з появою користувацького контенту та онлайн-платформ ускладнює ці відносини. Соціальні медіа, блоги та онлайн-форуми сприяють різноманітним голосам у засобах масової інформації, вимагаючи від редакторів відповідальної взаємодії з різними точками зору. Що стосується вивчення друкованих засобів масової інформації, то лінгвістичний аналіз часто займає критичну позицію для ретельного вивчення мовних маніпуляцій і спотворення реальності. Дослідники зосереджуються на жанровому аналізі, вивчаючи мовні характеристики, унікальні для друкованих ЗМІ. У той час як деякі дослідження досліджують

конкретні жанри, такі як спортивні репортажі або реклама в пресі, всебічних лінгвістичних досліджень газет відносно мало. Вартий уваги лінгвістичний аналіз газет походить від таких вчених, як Реа та Беднарек, які заглиблюються у лексичний та синтаксичний вибір, вплив дискурсу та оцінку в газетах. Критичний дискурс-аналіз у поєднанні з корпусною лінгвістикою постає як інструмент для аналізу того, як газетні тексти формують теми з плином часу.⁴²

Медійний дискурс є динамічним, та зазнає трансформації, що вимагає розуміння його мовних вимірів. Всебічний лінгвістичний аналіз газет дає цінну інформацію, але існує невикористаний потенціал для більш узгоджених досліджень, особливо зі збільшенням доступності електронних текстів.

Повертаючись до визначення медіадискурсу, він передбачає взаємодію через мовні платформи, усні чи письмові, орієнтовані на неприсутню аудиторію. Традиційно ці взаємодії були опосередковані в певних рамках, з обмеженою участю аудиторії. Однак середовище швидко розвивається, кидаючи виклик традиційним парадигмам через сплеск нових медіа-технологій, зокрема Web 2.0.

Термін «структура участі», запропонований Гоффманом, охоплює комунікативне середовище, в якому розгортається медіадискурс. У письмовому дискурсі він передбачає мовлення авторів читачам, тоді як усний дискурс включає студійну взаємодію, що транслюється через аудіо- або аудіовізуальні канали. Ці рамки були переважаючими до недавнього технологічного прогресу.

Технології Web 2.0, соціальні мережі, блоги та платформи для обміну відео зробили революцію в участі в медійному дискурсі. Газети тепер містять веб-посилання, відео, звукові кліпи та опитування громадської думки. Телебачення інтегрує текст на екрані, веб-сайти, чати та радіопрограми використовують веб-камери для візуальної взаємодії. Сайти соціальних мереж використовують структуру мікроучасті, кидаючи виклик моделям залучення аудиторії.

Читачі більше не є пасивними споживачами; Вони можуть коментувати, ділитися через веб-сайти або соціальні мережі та брати участь у дискусіях, змінюючи традиційну динаміку процесу та продукту. Аудиторія – це активні

⁴² O’Keeffe, A. ‘Media and Discourse Analysis’, in Gee, J. & Handford M. (eds), *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*. London: Routledge, C. 441-454.

дописувачі, які пишуть текстові повідомлення, беруть участь у чатах, обмінюються посиланнями та беруть участь в опитуваннях громадської думки, перетворюючи колись одностороннє спілкування на динамічний, інтерактивний процес. Ефемерність медійного дискурсу зменшується, оскільки реакція аудиторії з часом зростає через електронні листи, веб-сайти та соціальні мережі. Це зумовлює необхідність переоцінки структур участі ЗМІ. Аудиторія тепер є невід'ємною частиною дискурсу, впливаючи на взаємодію в реальному часі та змінюючи традиційне розуміння медіакомунікації. Ці трансформації поширюються на сайти соціальних мереж, прикладом чого є взаємодія, де пости, схожі на розмовні звороти, формують обмін думками протягом тривалого періоду. Мова в цих взаємодіях неформальна, позначена смайликами і відображає характеристики, ближчі до розмовного дискурсу. Важливо, що ці дописи зберігаються, кидаючи виклик ефемерності, пов'язаній з усним дискурсом. По суті, нинішня епоха є викликом для аналітиків дискурсу, оскільки вони орієнтуються на нові рубежі комунікації. З розвитком параметрів і способів взаємодії існує нагальна потреба в інноваційних парадигмах і методологіях, щоб зафіксувати та описати ці трансформаційні зрушення в медійному дискурсі.

Вплив на читача або слухача, спрямоване на те, щоб переконати його в правильності запропонованих ідей або викликати бажану реакцію, досягається не тільки за допомогою логічних міркувань. Натомість він спирається на силу та емоційну напругу висловлювання, виділяючи риси, які можуть бути ефективно використані для цієї мети. Це передбачає підбір мовних засобів з потужним сугестивним впливом, часто проявляється у вигляді зайвих фраз або плеоназмів. Плеоназми, які є зайвими словосполученнями або двокомпонентними виразами, передбачають граматичне та лексичне вираження надмірності за допомогою семантично схожих слів (наприклад, ВІЛ-вірус – «вірус імунодефіциту людини», давати і заповідати, точно так само, рідко тощо).⁴³

⁴³ Litkovych Y. V. The emotional influence of media texts due to language redundancy. Science and education a new dimension. 2020. T. VIII(241), № 72. С. 34–36. URL: <https://doi.org/10.31174/send-ph2020-241viii72-07> (дата звернення: 15.11.2023).

Першочерговою метою медійного дискурсу є передача інформації від журналістів (адресантів) до читачів (адресатів), донесення фактів або правди про об'єктивний, зовнішній світ. Медійний дискурс слугує публічним явищем, привертаючи увагу до інформації, яка вважається актуальною для громадськості. Плеонастичні фрази зазвичай зустрічаються в різних типах медійних текстів, особливо в новинах і рекламі. Новини, як форма медійного дискурсу, повністю реалізують комунікативну функцію мови та інформаційну функцію масової комунікації. Журналісти можуть ненавмисно використовувати плеонастичні фрази, такі як обмовки, щоб ефективніше донести інформацію. Прикладом цих прикладів є заяви з новинних джерел, таких як CNN, де плеонастичні фрази прояснюють інформацію або підкреслюють емоційний вплив на аудиторію.

Реклама, з її подвійною функцією мовного впливу і впливу масової комунікації, використовує різні мовні та стилістичні засоби. Плеонастичні фрази в рекламі виконують такі функції, як інформативна, аргументативна, маніпулятивна, сугестивна, нагадуюча, переконлива. Приклади демонструють, як плеонастичні фрази надають інформацію про товари, наводять раціональні аргументи, маніпулюють емоціями, наводять на думку про психоемоційні стани, нагадують споживачам про знайомі бренди. Прагматичний потенціал функції впливу медіадискурсу реалізується через експресивно-оцінні плеонастичні фрази, що сприяють мові медіа. Емоційно забарвлена інформація, підкріплена плеонастичними фразами, долає бар'єри аудиторії, забезпечуючи краще запам'ятовування та розуміння. Плеонастичні фрази поширені в різних типах медіатекстів, впливаючи на прямі ефіри, медіааналітику, журналістику та рекламу. Їх ефективне використання в рекламі має на меті інформувати, нагадувати, переконувати, маніпулювати та пропонувати, демонструючи їхні різноманітні функції у сфері медіакомунікації.

Медіатекст і медійний дискурс мають симбіотичні відносини, формуючи і впливаючи один на одного в складній площині комунікації. За своєю суттю медіатекст відноситься до матеріального контенту, створеного різними засобами масової інформації – новинними статтями, рекламою, телевізійними програмами

– створеним професіоналами з конкретними інформаційними, розважальними або рекламними цілями. На противагу цьому, медійний дискурс виходить за межі окремих текстів, охоплюючи ширший соціокультурний та політичний контекст, який формує та формується створенням та інтерпретацією медіаконтенту.

У створенні медіатекстів беруть участь кваліфіковані фахівці, такі як журналісти, редактори та творці контенту, які реагують не лише на редакційні рішення, а й на суспільні цінності та очікування. Мова, візуальні та семіотичні елементи в медіатекстах конструюють наративи, передають інформацію та сприяють ширшому дискурсу. Структуралістські підходи препарують формальні властивості мови в медіатекстах, досліджуючи фонему, морфему та синтаксис, щоб зрозуміти, як мова створює значення та представляє світ. Аудиторія з різними поглядами та культурним бекграундом споживає медіатексти, інтерпретуючи їх через індивідуальні призми. Водночас, медіадискурс ретельно вивчає сприйняття аудиторією, досліджуючи, як люди взаємодіють із медіаконтентом та інтерпретують його. Цей інтерактивний процес впливає на ставлення і поведінку, сприяючи формуванню громадської думки. Сила медіатекстів полягає в їхній здатності інформувати, переконувати та розважати, а кумулятивний ефект сприяє ширшим суспільним наративам.

З появою нових медіа-технологій медіатексти адаптуються до таких платформ, як соціальні мережі, інтерактивні веб-сайти та блоги. Ця еволюція впливає на медійний дискурс, включаючи участь аудиторії у створенні та поширенні контенту. Критичні підходи ретельно перевіряють медіа-тексти на предмет глибинних владних структур та ідеологій, виявляючи потенційне посилення або виклик домінуючим переконанням. По суті, медіатексти та медіадискурс є взаємопов'язаними компонентами динамічного комунікаційного процесу. Цей зв'язок виходить за межі окремих текстів, заглиблюючись у тонкощі суспільної динаміки, владних відносин і багатогранного конструювання сенсу в ширшому культурному контексті. Цей симбіоз підкреслює впливову роль медіа у формуванні та відображенні суспільних наративів, причому як текст, так і дискурс виступають невід'ємними нитками у складному гобелені комунікації.

Висновки до розділу I

Представлений дискурс досліджує складний взаємозв'язок між семіотикою, моделями передачі інформації та всеосяжною концепцією дискурсу. Він підкреслює ключову роль, яку мова відіграє в ефективній комунікації, наголошуючи на необхідності узгодженості між закодованими повідомленнями та їх декодуванням, щоб уникнути збоїв у спілкуванні. У сфері масової комунікації повідомлення виступають як фундаментальні одиниці, що сприяють формуванню сенсу. Термін «текст» відрізняється від «дискурсу», причому перший являє собою мовну одиницю, що характеризується зв'язністю і єдністю. Критеріями ідентифікації тексту є зв'язність, зв'язність, інтенціональність, сприйняття, інформативність, ситуативність та інтертекстуальність.

Простежено історичну еволюцію терміна «дискурс», що підкреслює його появу в Стародавньому Римі та подальший розвиток такими лінгвістами, як Фердинанд де Соссюр, Е. Бенвеніст та З. Харріс. Термін еволюціонував, щоб охопити різні виміри, включаючи формальні та змістовні аспекти, соціальну детермінацію та її роль як відображення владних відносин та ідеологій.

Нами розкриваються різні точки зору на дискурс, у тому числі Т. ван Дейка, Майкла Стаббса та Дебори Шиффрін, проливаючи світло на його широке та вузьке значення, формальний та змістовний виміри, а також функціональну природу. Соціальний аспект дискурсу підкреслюють такі вчені, як Мішель Фуко, Ж. Бломмарт і С. Балкен, які розглядають дискурс як соціально і культурно значущий простір, прояв «мови в дії». Норман Фейрклаф розглядає дискурс як репрезентацію різних поглядів на світ, підкреслюючи його ідеологічний аспект. Визнається відсутність єдиного теоретичного визначення поняття «дискурс» з огляду на його багатогранний зміст, що охоплює різні лінгвістичні та нелінгвістичні сфери. Переходячи від теоретичного обговорення дискурсу, ми висвітлюємо генезу новинного дискурсу – спеціалізованої форми, що передає оперативну інформацію. «Новини» визначаються як нова інформація про останні події, а також підкреслюється значення новин у формуванні сприйняття та прийнятті рішень. Аналіз також вивчає й історичний контекст новин, визнаючи

зміни в журналістських нормах і концепцію об'єктивності, що розвивається. Визнається складність досягнення справжньої об'єктивності, оскільки на зміст новин можуть впливати суспільні інтереси та цінності.

Новинний дискурс, розташований у ширшому спектрі дискурсу мас-медіа, слугує важливим каналом для поширення інформації серед різноманітної аудиторії, відіграючи вирішальну роль у формуванні громадської думки та сприянні колективному розумінню поточних подій. Німецький дослідник С. Вайшенберг наголошує на культурних та контекстуальних впливах на відбір та подання новин, наголошуючи на розбіжності в критеріях у різних суспільствах та медіа-організаціях. Як зазначає Рене Каппон, сучасна журналістика вимагає більшого, ніж просто збір інформації, вимагаючи від журналістів орієнтуватися в умовах жорсткої конкуренції та надавати не лише точний, але й цікавий контент. Ідеї Роберта Парка встановлюють характеристики новин, підкреслюючи їх ефемерний, несистематичний і прогностичний характер. Парадоксальний аспект новин, коли через очікування суспільства очікуються несподівані події, раціоналізується як суть того, чого люди бояться або на що сподіваються. О. Зернецька робить свій внесок, окреслюючи багатогранний процес новини, наголошуючи на його трансформації з необробленої інформації в наратив, який зрештою еволюціонує в новинний дискурс через медіацію. Новинний дискурс, позначений тонкою ітерацією журналістського стилю, інтегрує емоційно насичені та оціночні елементи, виходячи за рамки простої інформативності та охоплюючи критичні та аналітичні функції.

Дискурс заглиблюється в структурні та стилістичні трансформації новинного дискурсу, відзначаючи його прояв у різних формах, таких як політична, економічна, наукова, спортивна та освітня, кожна з яких має чіткі прагматичні, стилістичні та функціональні особливості. Характеристики новинного дискурсу включають гіпертекстуальність, інтертекстуальність та креолізацію, кожна з яких відіграє значну роль у підвищенні якості інформації, сприяючи глибшому розумінню та сприяючи експресивній та естетичній природі новин. Сучасне середовище новинного дискурсу характеризується його

класифікацією на друкований та електронний формати, з виразною появою онлайн-новин, у тому числі мультимедійних. Аналіз Тойна ван Дейка висвітлює ключові структурні елементи новинного дискурсу, такі як підсумок, головна подія та вербальні реакції чи коментарі, забезпечуючи гнучкість у їх послідовності на основі контекстуальних міркувань. Окреслено характерні риси новинного дискурсу в англomовних медіа, серед яких лаконічність та спрощення, повнота, ефективність, плюралізація, конвергенція та гібридизація, модифікація, концентрація матеріалу, композиційні особливості, неупередженість, розмаїття думок, редакційна доброчесність та незалежність, служіння суспільним інтересам. Дискурс зображує новинний дискурс як динамічний лінгвістичний феномен, що розвивається у відповідь на суспільні зміни та події. Його вплив на глобалізований ландшафт, особливо на Інтернет, підкреслює необхідність всебічного розуміння тенденцій та функціонування. Визнаючи вплив новинного дискурсу на людське сприйняття та прийняття рішень, наголошується на відповідальності журналістів, наголошуючи на таких принципах, як об'єктивність, правдивість, покладання на надійні джерела, неупередженість та незалежність від політичних уподобань. Новинний дискурс – це не просто дескриптор, а сила, яка активно формує світ, особливо в епоху цифрових медіа.

Досліджено поняття «медіатекст» з увагою до його міждисциплінарних основ, закладених численними лінгвістами. Інтеграція медіа та вербальних одиниць становить основу медіатексту, на чому наголошують англійські автори. Незважаючи на різноманітні лінгвістичні дослідження тексту, загальноприйняте визначення залишається недосяжним. І. Р. Гальперін і Г. В. Кольшанський пропонують погляди на загальну характеристику тексту, підкреслюючи зв'язність, цілісність і комунікативну мету. Унікальна проблема, яку створює медіатекст, полягає у його відході від традиційних лінгвістичних визначень через включення невербальних елементів, що вимагає особливого аналітичного підходу. Нами представлено визначення медіатексту М. Ю. Савченком як інтегративного багаторівневого тексту, що включає різні семіотичні коди для досягнення комунікативної мети. Такі вчені, як Н.А. Кузьміна та Н.В. Чичеріна,

далі розвивають динамічну та складну природу медіатексту, наголошуючи на його багатовимірності та неоднорідному поєднанні різних компонентів.

Поява та еволюція Інтернету вносять новий вимір у теорію медіа, зосереджуючись на інтернет-тексті та його гібридних формах. Ця інтеграція різних медіатекстів розглядається як значний розвиток, що пропонує такі переваги, як гіпертекстуальність, інтерактивність та нелінійність. Дослідники, зокрема Г.С. Мельник, класифікують медіатексти за їхнім впливом на аудиторію, враховуючи такі фактори, як вплив масової аудиторії, конкретні соціальні інститути та необхідність прямої реакції. Типологія медіатекстів набуває вирішального значення в освітніх цілях, сприяючи розвитку унікального категоріального апарату. Критеріями класифікації є канал розподілу, семіотичні коди, багатовимірність, інтеграція, тематика, відкритість і масовість.

Важливим критерієм типологічного опису є тематична домінанта, що відображає регулярно висвітлювані теми в засобах масової інформації. Міждисциплінарний характер медіатекстів вимагає комплексного аналітичного підходу з використанням методів, починаючи від контент-аналізу і закінчуючи соціолінгвістичними та порівняльно-культурними методами. Лінгвістичний аналіз медіатекстів слугує цінним інструментом для розуміння соціальних змін, мовного розвитку та культурних аспектів. Лінгвістичний аналіз медійних текстів, пов'язаних із темою «Війна Росії проти України», виявляє експресивні та національні риси у висвітленні українських новин. Використання емоційно насиченої лексики, виразів, що передають оціночні судження, і специфічних мовних елементів сприяють формуванню розповіді. Методологічно оптимальними для аналізу медіатекстів вважаються лінгвістичні підходи, що охоплюють ознаки, мовні одиниці, компоненти, елементи, типи та функції. Такі ключові характеристики, як просторово-часовий детермінізм, зв'язність, артикуляція та досконалість, сприяють повноті медіатекстів.

У сфері медіа-аналізу дискурс-аналіз постає як ключовий інструмент, пропонуючи різні підходи до аналізу впливу медіа на наше сприйняття, поведінку та соціальні відносини. Ця аналітична структура, що охоплює

структуралістську, соціальну конструкціоністську та критичну точки зору, надає людям інструменти для критичної взаємодії з повідомленнями ЗМІ. Сприяючи медіаграмотності та критичному мисленню, ці підходи дають аудиторії можливість орієнтуватися у складному ландшафті медіавпливу.

Поява терміну «медіадискурс» у 1990-х роках збіглася з введенням у науковий дискурс поняття «медіатекст». Спочатку досліджена через соціолінгвістику, сучасна лінгвістика перетворила медійний дискурс на багатовимірне явище, що охоплює політичні, мовні, соціальні, освітні, інформаційні, культурні та комунікативні аспекти. Відомі вчені, такі як Т. ван Дейк та Е. О'Кіфф, позиціонують медіадискурс як жанр, що співіснує з науковим, релігійним та армійським дискурсами, кожен з яких має різні рамки та комунікативні контексти. Структура медійного дискурсу залишається відкритим питанням, науковці вважають його як процесом, так і результатом мовної діяльності. Такий підхід призводить до виділення трьох мовних рівнів особистості: лінгвокогнітивного, медіа-орієнтованого та мотиваційного. Ці рівні заглиблюються в ментальні уявлення про світ, доступ до суспільної інформації та потреби мовця відповідно. Медійний дискурс, як соціальний феномен, виконує безліч функцій, відрізняючи його від інших дискурсів. Ці функції включають комунікацію, ціннісну орієнтацію, пізнання та конструювання, підкреслюючи його роль у формуванні суспільних наративів та впливі на індивідів. Дослідники наголошують на регулятивних, інтегративних, інформативних, переконливих, культурних та гедоністичних функціях, підкреслюючи різноманітну роль, яку відіграє медіадискурс у суспільстві.

У лінгвістичному плані медійний дискурс не має загальноприйнятої типології, але були запропоновані різні класифікації, засновані на каналах передачі інформації та формах текстів. Поява критичного дискурс-аналізу (CDA) відіграє значну роль у ретельному вивченні медіадискурсу, спонукаючи споживачів критично оцінювати медіаповідомлення.

Аналіз газет, що є формою медійного дискурсу, насамперед зосереджувався на лінгвістичному маніпулюванні, спотворенні реальності та

жанрових мовних характеристиках. Перехід до Web 2.0 та партисипативних структур кидає виклик традиційним парадигмам, перетворюючи аудиторію з пасивних споживачів на активних дописувачів. Цей зсув вимагає інноваційних парадигм і методологій, щоб охопити динаміку розвитку медіадискурсу в цифрову епоху. Структура участі, що розвивається, особливо на платформах соціальних мереж, змушує аналітиків дискурсу орієнтуватися на нових рубежах комунікації. Динамічний характер взаємодії з аудиторією, позначений розмовними дописами та неформальною мовою, кидає виклик традиційній ефемерності, пов'язаній з усним дискурсом. Ці трансформації підкреслюють необхідність інноваційних підходів до фіксації та опису змін у медійному дискурсі. Вплив у медійному дискурсі, спрямований на переконання аудиторії, ґрунтується не лише на логічних міркуваннях. Вирішальну роль відіграють емоційна напруга і влада, які часто проявляються через плеоназми або зайві фрази. Основна мета медійного дискурсу – донести інформацію від журналістів до читачів, зробивши плеонастичні фрази, незважаючи на надмірність, ефективними для передачі емоцій та впливу на сприйняття аудиторії.

Симбіотичний зв'язок між медіатекстом і медійним дискурсом підкреслює їх взаємопов'язаність. У той час як медіатексти є матеріальним контентом, створеним професіоналами, медійний дискурс виходить за рамки окремих текстів, охоплюючи ширші соціокультурні та політичні контексти. Ця взаємодія впливає на суспільні наративи та відображає багатогранне конструювання сенсу в культурному контексті. Дискурс-аналіз залишається незамінним інструментом для розуміння складних взаємозв'язків між медіа, мовою та суспільством. Його різноманітні підходи дають людям можливість критично взаємодіяти з медіаповідомленнями, орієнтуватися в мінливих структурах участі та цінувати симбіотичний зв'язок між медіатекстом і дискурсом у формуванні та відображенні суспільних наративів.

РОЗДІЛ II. ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ВІЙНИ В УКРАЇНІ АМЕРИКАНСЬКИМИ ЗМІ

Розділ II вивчає лінгвістичні прийоми, які використовували американські медіа у висвітленні війни в Україні з 2014 по 2021 рік. Розділ складається з двох основних підрозділів: 2.1 розглядає лексичні особливості, зосереджуючись на термінах і фразеологізмах, а 2.2 досліджує стилістичні елементи, зокрема порівняння та метафори. У 2.1 лексичний аналіз препарує термінологію, що використовується американськими журналістами протягом зазначеного періоду часу. Підрозділи 2.1.1 та 2.1.2 досліджують використані терміни та фразеологізми відповідно, проливаючи світло на лінгвістичний вибір, зроблений журналістами під час донесення інформації про український конфлікт. Цей розділ має на меті розкрити закономірності, зрушення та повторювані теми в лексичному арсеналі американських медіа, надаючи уявлення про обрамлення та інтерпретацію війни.

У підрозділі 2.2 акцент зміщено на стилістичні особливості: 2.2.1 присвячено розгляду порівнянь, а 2.2.2 — використанню метафор. Аналізуючи ці стилістичні елементи, розділ має на меті розкрити риторичні стратегії, що використовуються для формування наративів, пов'язаних з українським конфліктом. Розуміння того, як використовуються порівняння та метафори, сприяє більш повному розумінню мовного ландшафту, сконструйованого американськими ЗМІ. Узагальнено отримані результати та висвітлено ключові лінгвістичні тенденції, що спостерігаються у висвітленні війни в Україні в американських ЗМІ. Цей розділ важливий для всеосяжного дослідження медійного дискурсу, надаючи інформацію про те, як мовний вибір сприяє побудові наративів навколо міжнародних конфліктів.

2.1. Лексичні засоби американських журналістів з 2014 по 2021 рік

Сьогодні ми сприймаємо світ через призму подій, які транслюються по телебаченню. Глобальні медіа мають здатність транспортувати нас у будь-яку точку світу, роблячи нас свідками історичних моментів. Розвиток міжнародних медіасистем відбувався під час геополітичних, економічних і соціальних змін кінця 1980-х років і трансформації світового інформаційного ринку в 1990-х

роках. Геополітичний розподіл світу після холодної війни та розпаду радянського блоку, глобалізація та транснаціоналізація світової економіки, підвищення доступності та комунікаційні технології сприяють створенню глобальної інформаційної системи. Вирішальну роль у цьому відіграють глобальні мережі новин, які формують образ різних держав на міжнародній арені.

Серед найпотужніших медіа-імперій виділяються велика п'ятірка: Time Warner, Disney Company, Sony, Bertelsmann і News Corporation, тоді як CNN International і BBC World вважаються найбільшими міжнародними мережами новин. Також впливовими гравцями на медіа-арені є Associated Press, Euronews, The Guardian, The New York Times, The Financial Times. Ці компанії не просто медіаплеєри; нині їхня роль досить значуща не тільки в культурній сфері, але й у політичній та міжнародній арені відносин. Також слід відзначити, що у 2020-2021 роках новинні платформи США відзначилися кардинальними змінами у показниках перегляду новинних статей. Наприклад, платформа CNN International втратила популярність у 2020 році (спостерігався спад на 44%) і зросла лише на 2% за кількістю переглядів у 2021 році. Найбільшими сайтами новин залишаються bbc.co.uk і bbc.com, оскільки ці ресурси отримують близько 1,2 мільярда відвідувань щомісяця, незважаючи на те, що їхня кількість переглядів також зменшилася на 18% в порівнянні з попередніми роками.⁴⁴

Лексичні ресурси американських журналістів, які висвітлюють події в Україні з 2014 по 2021 рік, відображають багатогранний характер політичного дискурсу, спираючись на концепції, окреслені Чилтоном (2004), та інтегруючи такі структури, як критичний дискурс-аналіз (CDA) та системно-функціональна лінгвістика (SFL). Тлумачення «політики» в цьому контексті включає дві протилежні гілки: одна розглядає політику як боротьбу за владу на мікрорівні, а інша наголошує на зусиллях щодо досягнення рівноваги на макрорівні, враховуючи такі аспекти, як багатство, влада та індивідуальна свобода. Мова відіграє ключову роль у політичній діяльності. Журналісти, усвідомлюючи цей лінгвістичний вплив, стратегічно використовують лексичні та синтаксичні

⁴⁴ The start of 2022 saw many major news sites see increase in viewership. Digital Information World. URL: <https://www.digitalinformationworld.com/2022/03/the-start-of-2022-saw-many-major-news.html> (15.11.2023).

елементи, щоб сформувати реакцію читачів на ціннісні наративи. Системно-функціональна лінгвістика (SFL) стає цінним аналітичним інструментом у рамках критичного дискурс-аналізу (CDA), зосереджуючись на використанні мови в аналізі політичних текстів і дискурсів. Критичний дискурс-аналіз (CDA) робить внесок, визнаючи мову як соціальну практику, розкриваючи ідеології та досліджуючи динаміку влади в дискурсі. Він виходить за рамки лінгвістичного визнання, щоб вивчити ідеологічні та політичні сили, що формують дискурс, особливо в медійному представленні реальних подій. Системна функціональна лінгвістика (SFL) досліджує зв'язки між мовою та суспільством, наголошуючи на комунікативних та соціальних аспектах дискурсу. Метафункціональні значення SFL – ідеаційні, міжособистісні та текстові – дають можливість зрозуміти мову як соціально-семіотичний ресурс, що впливає на ставлення та думки.⁴⁵

Початок війни у лютому 2014 року привернув увагу всього світу до України. Слід зазначити, що чимало держав проігнорували анексію Автономної Республіки Крим Російською Федерацією, розглядаючи ці дії, як новий етап «української кризи», що помітно з новинного дискурсу та використання відповідних лінгвальних особливостей. До прикладу стаття, від 01 березня 2014 року, яка вийшла на каналі CBS під гучним заголовком «*Putin gets approval to use military in Ukraine*» («Путін отримав дозвіл на використання армії в Україні»). Аналізуючи наведений текст про військову інтервенцію Росії в Україну, можна виділити кілька мовних елементів, зокрема лексичні засоби:

- Формулювання «*de facto military takeover*» («фактичне військове захоплення») вказує на фактичне, хоча й формально не задеклароване, силове захоплення.
- Фраза «*green light*» («зелене світло») передбачає офіційне схвалення, дозвіл.
- «*Pro-Russian Ukrainian groups*» («Проросійські українські угруповання») вказує на фракції в Україні, орієнтовані на російські інтереси.

Стаття від 6 березня 2014 року «*Ukrainian city of Donetsk epitomizes country's crisis*» яскраво відображає небажання американського суспільства

⁴⁵ Alyahya A. F. Critical discourse analysis of newspaper articles declaring the outbreak of war in Ukraine: the Washington Post vs. the Moscow Times. International Journal of Society, Culture & Language. № 11(2). 2023. С. 48 – 59.

визнавати початок нової війни у світі, зосереджуючись на формулюванні «*country's crisis*». Аналізуючи наданий текст про ситуацію в Донецьку, Україна, ми можемо виділити різні мовні елементи. Так, лексичні засоби:

- «*Divided down the middle*» («*Розколоти посередині*») описує різкий розкол у думках всередині України.
- «*Agitating to join Russia*» («*Агітація за приєднання до Росії*») вказує на активні рухи, що виступають за зближення з Росією.
- «*Pro-Russian demonstrators*» («*Проросійські демонстранти*») та «*Ukrainian riot police*» («*український спецназ*») зображують протилежні сторони конфлікту.

У статті від 06 травня 2014 року під заголовком «*As Ukraine violence spreads, gov't says 30 pro-Russia insurgents killed in effort to reclaim Slovyansk*» («*Зв'язку з поширенням насильства в Україні, уряд заявляє, що 30 проросійських повстанців були вбиті при спробі повернути Слов'янськ*») можемо зустріти наступні лінгвістичні особливості.

- «*Pro-Russian insurgents*» («*Проросійські повстанці*»), «*anti-government forces*» («*антиурядові сили*») та «*government operations*» («*урядові операції*») зображують конфліктуючі фракції.
- «*Expunge*» («*Витіснення*»), «*gunbattles*» («*перестрілки*») та «*ambitious government effort*» («*амбітні зусилля уряду*») передають інтенсивність та масштаб операцій.

28 серпня 2014 року CBS опублікувало матеріал під заголовком «*Significant escalation: Russian tanks enter Ukraine*» («*Значна ескалація: російські танки увійшли в Україну*»). Аналізуючи наданий текст про введення російських танків в Україну, можна виділити різні мовні елементи, так лексичні засоби:

- «*Significant escalation*» («*Значна ескалація*»), «*outright lied*» («*відверта брехня*»), «*dangerously escalated*» («*небезпечно загострений*»), «*entering its territory with tanks, artillery, and troops*» («*входження на її територію з танками, артилерією та військами*») передають гостроту та серйозність ситуації.

- «*Pro-Russian insurgents*» («Проросійські повстанці»), «*anti-government forces*» («антиурядові сили») та «*government operations*» («урядові операції») відображають конфліктуючі фракції.

13 листопада 2014 року CBS опублікував статтю «*Ukraine official: Likelihood of imminent Russian attack high*» («Український чиновник: Ймовірність неминучої російської атаки висока»). Надано текстові звіти про погіршення ситуації з безпекою на утримуваному повстанцями сході України, з попередженнями про можливий напад Росії. Аналіз лінгвістичних засобів:

- «*Security situation*» («Ситуація з безпекою»), «*rebel-held east*» («утримуваний ополченцями схід») і «*cease-fire*» («припинення вогню») створюють контекст конфлікту, що триває.
- «*Hostilities and*» («Військові дії»), «*incursion*» («вторгнення») та «*offensive*» («наступ») вказують на інтенсифікацію конфлікту.
- Економічні терміни, такі як «*flagging economy*» («економічна криза»), «*inflation*» («інфляція») та «*hryvnia*», («гривня») підкреслюють економічні проблеми, з якими стикається Україна.

У статті від 13 січня 2015 року під заголовком «*Ominous signs in fight for eastern Ukraine*» («Зловісні знаки у боротьбі за схід України») повідомляв про конфлікт, що триває на сході України, причому ознаки перемир'я ігноруються як урядом у Києві, так і проросійськими бойовиками. Так, у статті використано термін «*protracted crisis*» («затяжна криза») підкреслює довготривалий характер конфлікту. А фраза «*hotly contested battle*» («запекла боротьба») передає інтенсивність боїв у Донецькому аеропорту. Контраст між містом Донецьк, що перебуває під контролем повстанців, та аеропортом, що контролюється урядовими військами, підкреслює розділений характер регіону. Нехтування перемир'ям підкреслюється смертоносним нападом на цивільних осіб та повідомленнями про інтенсивні бої. Згадка про пости в соціальних мережах додає репортажу сучасного виміру, вказуючи на роль громадянської журналістики в наданні актуальної інформації. Причинно-наслідкові зв'язки: текст передбачає зв'язок між бойовими діями, що тривають, і потенційною

загрозою для мирної угоди. Пропонується причинно-наслідковий зв'язок. Заперечення та дезінформація: заперечення з боку повстанців і посилення на звинувачення як на «*disinformation*» («дезінформацію») відображають інформаційну війну і суперечливі наративи навколо конфлікту. Статистика та цифри: згадка про щонайменше 10 загиблих і 13 поранених цивільних додає конфлікту людського виміру, підкреслюючи його вплив на цивільне населення та посилення на оцінку ООН у понад 4700 загиблих дає ширше уявлення про масштаби конфлікту. Часові маркери: згадка про перемир'я, яке триває з початку грудня, визначає часові рамки подій, вказуючи на нещодавню ескалацію. Таким чином, мова, використана в тексті, передає поточні виклики на сході України, з акцентом на нещодавніх подіях, жертвах і крихкості перемир'я. Включення посилань на соціальні мережі та заперечень додає шарів до наративу.⁴⁶

15 лютого 2015 року був опублікований інший матеріал «*Both sides in Ukraine observing cease-fire, although some shelling continues*» («Обидві сторони в Україні дотримуються режиму припинення вогню, хоча окремі обстріли тривають»). У статті «*Both sides in Ukraine observing cease-fire, although some shelling continues*» використовується низка лексичних засобів для передачі інформації про припинення вогню в Україні. Для опису ситуації використовуються такі терміни, як «*cease-fire*» («припинення вогню»), «*hostilities*» («бойові дії»), «*withdrawal of heavy armor*» («відведення важкого озброєння») та «*armed separatists*» («озброєні сепаратисти»)

У статті від 06 березня 2015 року «*Signs of hope for Ukraine cease-fire*» («Ознаки надії на припинення вогню в Україні») також було виокремлено чимало лінгвістичних засобів. У статті «*Signs of hope for Ukraine cease-fire*» («Ознаки надії на припинення вогню в Україні») використовуються різні лексичні засоби для передачі інформації про ситуацію в Україні. Такі терміни, як «*cease-fire accord*» («угода про припинення вогню»), «*withdrawal*» («відведення»), «*verifications*» («верифікації»), «*skirmishes*» («сумічки») та «*offensives*» («наступ») використовуються для опису дій та подій.

⁴⁶ Ominous signs in fight for eastern Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ominous-signs-in-fight-for-eastern-ukraine/> (дата звернення: 16.11.2023).

17 вересня 2015 року канал CBS опублікував *статтю «BBC journalists among those black-listed by Ukraine» («Журналісти BBC серед тих, хто потрапив до чорного списку України»)*. У тексті використовуються різноманітні лексичні засоби для передачі інформації про рішення України заборонити в'їзд журналістам. Такі терміни, як «*sanctions list*» («санкційний список»), «*national interests*» («національні інтереси»), «*national interests,*» «*national security*» («національна безпека»), «*sovereignty*» («суверенітет») і «*territorial integrity*» («територіальна цілісність»), які сприяють лексичному багатству.

У статті від 27 квітня 2016 року «*5 civilians killed as war quietly rages in eastern Ukraine*» («5 мирних жителів загинули, поки на сході України тихо вирує війна») чітко простежуються новинні наративи, підсилені лінгвістичними засобами. У тексті використовуються різні лексичні засоби для опису ситуації на сході України, зокрема такі терміни, як «*civilian loss of life*» («загибель цивільного населення»), «*hostilities*» («бойові дії»), «*rebels*» («повстанці»), «*check-points*» («блокпости»), «*front line*» («лінія фронту»), «*permits*» («дозволи»), «*artillery fire*» («артилерійський обстріл»), «*independent News of Donbass*» («незалежні новини Донбасу»).

У статті CBS від 8 вересня 2016 року «*No end in sight for Ukraine's deadly, pointless war*» («Смертоносній, «безглуздій війні» в Україні не видно кінця») використано різні лексичні засоби для опису конфлікту, що триває на сході України, включаючи такі терміни, як «*cease-fire*» («припинення вогню»), «*front line*» («лінія фронту»), «*fighting*» («бойові дії»), «*rebel-controlled regions*» («контрольовані повстанцями регіони»), «*rebel-controlled regions,*» «*negotiators*» («переговорники»), «*Minsk agreements*» («Мінські угоди»), «*stalemate*» («патова ситуація») та «*smaller clashes*» («менші зіткнення»).

Багатий на лінгвістичні засоби і матеріал, опублікований CBS 22 грудня 2016 року під заголовком «*Russian hacking proves lethal after Ukrainian military app hijacked*» («Російське хакерство виявилось смертельним після викрадення українського військового додатку»). У тексті використовуються різні лексичні засоби, пов'язані з кібербезпекою та військовими операціями, зокрема такі

терміни, як «*Russian-backed separatists*» («нідтримувані Росією сепаратисти»), «*artillery officer*» («артилерійський офіцер»), «*cell phone app*» («додаток для мобільного телефону»), «*malware*» («шкідливе програмне забезпечення»), «*beacons*» («маячки»), «*digital footprints*» («цифрові сліди»), «*IP address*» («IP-адреса»), «*Fancy Bear*» (однойменна російська хакерська група) та «*cyberattack*» («кібератака»).

Вдалим прикладом застосування лексичних засобів у контексті новинного дискурсу є і стаття CBS від 02 лютого 2017 року «*Artillery salvos shake eastern Ukraine on fifth day of escalated fighting*» («Артилерійські залпи стрясають схід України на п'ятий день ескалації бойових дій»). У тексті використовуються різні лексичні засоби, пов'язані з військовим конфліктом, такі як «*Salvos of artillery*» («артилерійські залпи»), «*escalated fighting*» («ескалація боїв»), «*government troops*» («урядові війська»), «*Russia-backed separatist rebels*» («нідтримувані Росією сепаратистські повстанці»), «*shelling*» («обстріли»), «*cease-fire*» («припинення вогню»), «*heavy weaponry*» («важке озброєння»). Крім того, такі терміни, як «*flared up*» («спалахнув»), «*skirmishes persist*» («сумічки тривають») і «*surged over the weekend*» («різко посилювся протягом вихідних»), допомагають описати інтенсивність і тривалість конфлікту.

22 грудня 2017 року на каналі CBS вийшла стаття з інтригуючим для всіх українців заголовком «*U.S. to provide «enhanced defensive capabilities» to Ukraine, State Department says*» («США нададуть Україні «посилені оборонні можливості», заявляє Держдеп»). У тексті використовуються специфічні лексичні засоби, пов'язані з військовою допомогою та геополітичною напруженістю, такі як «*enhanced defensive capabilities*» («посилення обороноздатності»), «*Russian-backed separatists*» («нідтримувані Росією сепаратисти»), «*lethal weapons*» («летальна зброя»), «*anti-tank missiles*» («протитанкові ракети») та «*escalate tensions*» («ескалація напруженості»). Крім того, такі терміни, як «*battling*» («бойові дії»), «*sovereign country*» («суверенна країна»), «*defend itself*» («захиститися») і «*support equipment*»

(«допоміжне обладнання») допомагають окреслити контекст допомоги США Україні.

07 травня 2018 року CBS опублікували статтю «*U.S. trains troops for front line in «hybrid war» with Russia*» («США готують війська для лінії фронту в «гібридній війні» з Росією») У тексті використовуються специфічні лексичні засоби, пов'язані з військовою підготовкою, геополітичними відносинами та конфліктом між Україною та підтримуваними Росією бойовиками. Такі терміни, як «*hybrid war*» («гібридна війна»), «*ambush*» («засідка»), «*counter-attack drill*» («навчання з відбиття атаки»), «*anti-tank missiles*» («протитанкові ракети»), «*Soviet-era tanks*» («танки радянських часів») і «*Cold War*» («холодна війна») допомагають передати контекст підтримки України з боку США.

24 травня 2018 року на каналі опублікували матеріал пов'язаний з розслідуванням трагедії збиття пасажирського літака Boeing 777 біля Донецька у липні 2014 року над зоною під заголовком «*Missile that downed Flight MH17 came from Russian military unit, investigators say*» («Ракета, що збила рейс MH17, була випущена з російської військової частини, стверджують слідчі»). Лексичні засоби: У тексті використовуються специфічні лексичні засоби, пов'язані з розслідуванням збиття літака рейсу MH17 Malaysia Airlines. Такі терміни, як «*Buk missile*» («ракета «Бук»), «*Russia-based military unit*» («російська військова частина»), «*53rd anti-aircraft missile brigade*» («53-тя зенітно-ракетна бригада»), «*Kursk*» («Курськ») допомагають передати деталі висновків слідства.

У матеріалі CBS від 10 грудня 2019 року «*U.S. military aid still a matter of survival in Ukraine amid impeachment battle*» («Військова допомога США все ще залишається питанням виживання для України на тлі боротьби за імпичмент») за результатами аналізу було виявлено наступні лінгвістичні особливості. У тексті використовуються специфічні лексичні засоби для донесення інформації про важливість військової допомоги США Україні. Такі терміни, як «*ceasefire*» («припинення вогню»), «*impeachment battle*» («битва за імпичмент»), «*Black Sea coast*» («Чорноморське узбережжя»), «*Russian-backed*

separatists» («нідтримувані Росією сепаратисти») та «*anti-tank missiles*» («проти танкові ракети») сприяють детальному опису ситуації.

31 березня 2021 року CBS виклали матеріал «*U.S. watching «escalation of armed confrontation» near Ukraine's border with Russia*» («США спостерігають «ескалацію збройного протистояння» біля кордону України з Росією») У статті використано специфічні лексичні засоби для передачі інформації про нарощування російських сил біля кордонів України. Такі терміни, як «*escalation*» («ескалація»), «*confrontation*» («конфронтація»), «*annexation*» («анексія»), «*shelling*» («обстріли»), «*ceasefire measures*» («заходи з припинення вогню») та «*aggression*» («агресія») сприяють точному опису ситуації.

04 грудня 2021 року на фоні масових «навчань» російської армії навколо кордонів України, CBS опублікувала наступний матеріал «*U.S. warns of possible Russian invasion of Ukraine with 175,000 troops as soon as January*» («США попереджають про можливе вторгнення в Україну 175-тисячного російського війська вже в січні»). Стаття використовує специфічні лексичні засоби для передачі інформації про потенційне російське вторгнення в Україну. Такі терміни, як «*invasion*» («вторгнення»), «*troops*» («війська»), «*reservists*» («резервісти»), «*diplomacy*» («дипломатія») та «*de-escalation*» («деескалація») сприяють точному зображенню ситуації.

2.1.1. Терміни

Термін, як і всі інші мовні універсали, важко піддається дефініції. Через складність та дискусійність такого завдання в лінгвістиці існує чимало найрізноманітніших спроб визначення термінів. О. Ахманова визначає термін як «слово чи словосполучення спеціальної (наукової, технічної і т.п.) мови, яке створене, отримане чи запозичене для точного вираження спеціальних понять і позначення спеціальних предметів». В. Карабан визначає термін «як мовний знак, що репрезентує поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки». Він зазначає, що науково-технічні терміни становлять суттєву складову науково-технічних текстів. І. Квитко, спираючись на різні визначення, пропонує таку дефініцію: термін – «це слово чи словесний комплекс, що співвідноситься з

поняттям певної організованої галузі пізнання (науки, техніки), що вступають у системні відносини з іншими словами та словесними комплексами й утворюють разом з ними в кожному окремому випадку та в певний час замкнену систему, яка характеризується високою інформативністю, однозначністю, точністю та експресивною нейтральністю». М. Степанова та І. Чернишова розуміють під термінами спеціальні слова, які реалізують своє значення у фаховій комунікації. Короткий тлумачний словник дає таке визначення: термін (від лат. *Terminus* – межа, кінець) – «це спеціальне слово чи словосполучення, що прийняте в певній професійній сфері і застосовується в особливих умовах. Термін представляє собою словесне означення поняття, яке входить в систему понять певної області професійних знань, яке позначає поняття певної галузі знань чи діяльності людини». Великий тлумачний словник сучасної української мови, в свою чергу, пропонує таку дефініцію: термін – це «слово чи словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття якої-небудь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо». Говорячи про термінологію, лінгвісти, як правило, розрізняють: а) розділ мовознавства, що вивчає терміни (у цьому значенні все частіше використовують слово «термінознавство»); б) фахову лексику в складі усіх слів певної мови (ми говоримо, наприклад, «німецька термінологія»); с) спеціальну лексику або галузеву термінологію, що обслуговує певну галузь науки чи техніки («лінгвістична термінологія», «будівельна термінологія» тощо). Галузеві термінології називають – терміносистемами. Системність термінології зумовлена двома типами зв'язків, які надають множинам термінів системного характеру: логічними зв'язками (якщо між поняття. ⁴⁷

Нами досліджено сферу термінології в журналістиці, вивчаючи відмінності між термінологією, термінологічною лексикою та термінологічними системами. Нами підкреслювалося значення спеціалізованої мови в публіцистичній сфері, визначаючи термінологію як всеосяжний набір лексичних одиниць, що охоплюють терміни. Розмежування термінології та термінологічних систем, що

⁴⁷ Фурт Д. В., Дмитрук Л. А. Термінологія: навчальний посібник. М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін. Кривий Ріг. [ДонНУЕТ], 2020. 172 с

виступало як модель, що відображає науковий світогляд, було ключовим аспектом. Дискурс поширився на журналістську термінологію та лексику, проливаючи світло на їхню особливу роль. Публіцистична термінологія виникла як сукупність слів або словосполучень, що називають поняття в науковій, технічній та професійній сферах, пов'язаних із засобами масової інформації. З іншого боку, журналістська лексика складалася з виразів, що позначають менш точно визначені поняття в професійній діяльності журналістів.

Невід'ємною проблемою стало розмежування журналістських термінів, коли текст критикував широкі тлумачення, які включали соціально-політичні та літературно-мистецькі терміни в журналістську термінологію. Щоб пом'якшити потенційні термінологічні інциденти, було запропоновано заклик до точності та стандартизації шляхом використання «журналістської термінології» та «журналістського терміну». Результатом аналізу став наголос на важливості стандартизації категоріального апарату публіцистичної мови. Це означало нагальну потребу в єдиній та узгодженій термінології для підвищення ясності та ефективної комунікації в професійному співтоваристві. Наскрізною темою була прискіплива увага до мовних аспектів у журналістиці, яка виступала за стандартизований підхід до термінології для професійного дискурсу.⁴⁸

У описані вище статті від 01 березня 2014 року від CBS під заголовком «*Putin gets approval to use military in Ukraine*» («Путін отримав дозвіл на використання армії в Україні»). можна виділити наступні терміни:

- Текст визначає ситуацію як «*military takeover*» («військове захоплення»), вказуючи Крим як стратегічний регіон, про який йде мова.
- Вказується на безсилля новопризначеного уряду в Києві протистояти швидким діям російських військ.

Стаття «*Ukrainian city of Donetsk epitomizes country's crisis*» має в тексті наступні терміни: текст визначає Донецьк як «*deeply divided city*» («глибоко

⁴⁸ Орлова Н. Термінологія журналістикознавча чи журналістська: до проблеми розмежування понять. *Humanities science current issues*. 2020. Т. 3, № 29. С. 66–71. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/29.209551> (дата звернення: 15.11.2023).

розділене місто»), підкреслюючи поляризацію його населення. Контроль над урядовою будівлею подається як символ контролю над усім містом.

У статті «*As Ukraine violence spreads, gov't says 30 pro-Russia insurgents killed in effort to reclaim Slovyansk*» («У зв'язку з поширенням насильства в Україні, уряд заявляє, що 30 проросійських повстанців були вбиті при спробі повернути Слов'янськ») можемо зустріти наступні визначення: Мета уряду - «*quell unrest*» («придушити заворушення») на російськомовному сході.

Визначення у «*Significant escalation: Russian tanks enter Ukraine*» (Значна ескалація: російські танки увійшли в Україну: у тексті ситуація визначається як «*significant escalation*» («значна ескалація»), що підкреслює підвищену інтенсивність конфлікту. Такі терміни, як «*sophisticated equipment*» («сучасне обладнання») та «*sophisticated heavy weaponry*» («сучасне важке озброєння») характеризують передовий характер військового втручання.

У «*Ukraine official: Likelihood of imminent Russian attack high*» наявні наступні терміни: текст визначає ситуацію на утримуваному ополченнями сході як таку, що «*steadily worsening*» («неухильно погіршується»), і наголошує на порушеннях режиму припинення вогню. «*Cargo 200*» («Вантаж 200») пояснюється як російський військовий код для позначення загиблих у бою.

У статті «*Both sides in Ukraine observing cease-fire, although some shelling continues*» ключові терміни визначені для забезпечення ясності. Наприклад, «*cease-fire*» («перемир'я») визначається як угода про припинення бойових дій, а «*bitterly contested railway hub*» («залізничний вузол за який йдуть запеклі бої») пояснює стратегічну важливість Дебальцевого.

У статті «*5 civilians killed as war quietly rages in eastern Ukraine*» надаються чіткі визначення подій, пояснюються обставини жертв серед цивільного населення, триваючого конфлікту між підтримуваними Росією сепаратистами та українськими військами, а також встановлення блокпостів на лінії фронту.

Стаття «*No end in sight for Ukraine's deadly, «pointless war»*» надає чіткі визначення ситуації на сході України, окреслюючи втому залучених сторін та виклики, пов'язані з досягненням тривалого припинення вогню. Стаття пояснює

передісторію конфлікту, згадуючи про відсторонення президента України та анексію Криму Росією.

У статті «*Russian hacking proves lethal after Ukrainian military app hijacked*» надано чіткі визначення таких технічних термінів, як «*malware*» («шкідливе програмне забезпечення»), «*IP address*,» («*IP-адреса*») та «*Fancy Bear*». Стаття пояснює, як було зламано додаток українського офіцера-артилериста, що призвело до летальних наслідків, і визначає «*Fancy Bear*» як угруповання, пов'язане з російською військовою розвідкою.

Ключові терміни «*Artillery salvos shake eastern Ukraine on fifth day of escalated fighting*», пов'язані з конфліктом, зокрема «*cease-fire*» («*припинення вогню*»), «*heavy weaponry*» («*важке озброєння*») та «*ескалація бойових дій*», використовуються з імпліцитним розумінням їхнього значення в контексті українсько-російського конфлікту. У статті подається коротка довідка про те, що з початку війни у 2014 році загинуло понад 9 700 осіб.

Ключові терміни «*U.S. to provide «enhanced defensive capabilities» to Ukraine, State Department says*», пов'язані з військовою допомогою та геополітичними відносинами, використовуються з імпліцитним розумінням їх значення в контексті динаміки відносин між США, Україною та Росією. Стаття дає чітке уявлення про характер американської допомоги, уточнюючи, що вона є «*entirely defensive*» («*повністю оборонною*»), і підкреслюючи право України на самозахист.

Ключові терміни «*U.S. trains troops for front line in «hybrid war» with Russia*» («*США готують війська для лінії фронту в «гібридній війні*»), пов'язані з військовими навчаннями, геополітичною напруженістю та конфліктом в Україні, використовуються з невираженим розумінням їхнього значення. Стаття дає чітке уявлення про характер навчань, підтримку, яку надають США, та більш широкі геополітичні наслідки конфлікту.

Стаття «*Missile that downed Flight MH17 came from Russian military unit, investigators say*» надає чіткі визначення ключових термінів, пов'язаних з розслідуванням, уточнюючи, що ракета «Бук» походила з 53-ї зенітно-ракетної

бригади російської армії, що базується в Курську. Це додає точності поданій інформації.

Стаття «*U.S. military aid still a matter of survival in Ukraine amid impeachment battle*» містить чіткі визначення, що пояснюють роль патрульних катерів Берегової охорони США у складі ВМС України та їхнє значення в охороні чорноморського узбережжя України. Використання таких термінів, як «*game-changer*» («той, що змінює правила гри») та «*ceasefire*» («припинення вогню») додає ясності контексту.

Чіткі визначення «*U.S. watching «escalation of armed confrontation» near Ukraine's border with Russia*» надаються для пояснення контексту, в тому числі історичного конфлікту між Україною та Росією з моменту анексії Криму в 2014 році. Також подано визначення ключових фігур, таких як головнокомандувач Збройних сил України Руслан Хомчак та президент Росії Володимир Путін.

У «*U.S. warns of possible Russian invasion of Ukraine with 175,000 troops as soon as January*» чіткі визначення надаються для пояснення масштабів потенційного вторгнення, що передбачає залучення 175 000 військових та інтенсивне пересування тактичних груп. Використання таких термінів, як «*battalion tactical groups*» («батальйонні тактичні групи»), «*armor*» («бронетехніка») та «*artillery*» («артилерія») допомагає зрозуміти військові аспекти планів.

2.1.2. Фразеологічні одиниці

Нами проаналізовано вирішальну роль ідіоматичних виразів у побудові заголовків у сучасній пресі. Хоча вивчення газетних заголовків привернуло увагу вчених, увага до фразеологічних прийомів у цьому контексті була відносно обмеженою. Широке використання фразеологізмів у мові медіп, підкреслює їх подвійну функцію передачі інформації та надання виразності. Ці одиниці не тільки називають предмети і явища, а й характеризують їх, пропонуючи суб'єктивну оцінку, яка може бути як позитивною, так і негативною. Автор стверджує, що фразеологізми відіграють важливу роль у залученні читача, додаванні емоційного заряду до матеріалу та сприянні логічному розвитку

мислення. Підкреслюється важливість заголовків у структурі газети, оскільки вони спрямовують увагу читача, забезпечують швидкий огляд змісту та впливають на рішення про прочитання статті. Добре оформлений заголовок, згідно з текстом, підвищує ефективність статті, тоді як погано сформульований може призвести до зменшення впливу або навіть залишитися непоміченим.

Використання фразеологізмів, у тому числі ідіом, вважається природним і виправданим завдяки особливостям стійких словосполучень, таким як афоризм, точність, образність. Знайомство фразеологізмів широкій читацькій аудиторії підсилює їх ефективність у заголовках. Автор припускає, що влучно використана ідіома або її вміла трансформація можуть привернути увагу читача та сприяти загальному впливу статті. Наразі існують різні способи перетворення фразеологізмів у заголовках, зокрема літералізація, гра слів, антонімізація, розширення, усічення, підстановка. Буквалізація передбачає включення прямого значення компонентів, створення подвійної виразності, яка кидає виклик стереотипу сприйняття. Гра слів часто використовує міжмовну омонімію, додаючи шари значення. Антонімізація поєднує семантичну трансформацію з морфологічними змінами, включаючи додавання або видалення частки «не».⁴⁹

Аналізуючи текст статті про військову інтервенцію Росії в Україну «*Putin gets approval to use military in Ukraine*», можна виділити наступні фразеологізми:

- «*Cold War brinkmanship*» («Балансування на межі холодної війни») відсилає до історичного контексту геополітичної напруженості між США та Росією.
- «*Red line*» («Червона лінія») використовується метафорично для позначення межі або точки неповернення.

Фразеологічні одиниці у статті «*Ukrainian city of Donetsk epitomizes country's crisis*» включають «*Flashpoint*» («Точка спалаху») означає критичну та потенційно вибухонебезпечну ситуацію та «*Industrial heartland*» («Індустріальний центр») характеризує Донецьк як значний економічний центр.

⁴⁹ Ковальчук М. Перетворення фразеологізмів у газетних заголовках. Рідне слово в етнокультурному вимірі. 2013. С. 134–140.

Фразеологічні одиниці у статті «*As Ukraine violence spreads, gov't says 30 pro-Russia insurgents killed in effort to reclaim Slovyansk*» («У зв'язку з поширенням насильства в Україні, уряд заявляє, що 30 проросійських повстанців були вбиті при спробі повернути Слов'янськ») включають: «*Flashpoint*» («Гаряча точка») означає критичну і потенційно вибухонебезпечну ситуацію та «*Elite national guard unit*» («Елітний підрозділ національної гвардії») означає спеціалізовану і добре підготовлену військову силу.

Фразеологічні одиниці в статті «*Significant escalation: Russian tanks enter Ukraine*» (Значна ескалація: російські танки увійшли в Україну) включають: «*Frozen conflict*» («Заморожений конфлікт») вказує на тривалий і невирішений стан конфлікту на сході України та «*Humanitarian corridor*» («Гуманітарний коридор») - фраза, що вказує на прохід для цивільних або військових осіб, які можуть покинути зону конфлікту

У статті «*Ukraine official: Likelihood of imminent Russian attack high*» наявні наступні фразеологічні одиниці: «*Security situation*» («Безпекова ситуація»), «*cease-fire*» («перемир'я») та «*incursion*» («вторгнення») - фрази, які часто використовуються при обговоренні конфліктів та військових дій..

У статті «*Both sides in Ukraine observing cease-fire, although some shelling continues*» фразеологізми, такі як «*kindled slender hopes*» («розпалені слабкі надії») та «*fending off severe onslaughts*» («відбиваючи жорстокі натиски»), додають тексту образності, передаючи нюанси розуміння ситуації, що виходять за рамки буквальних термінів.

Використання у «*Signs of hope for Ukraine cease-fire*» («Ознаки надії на припинення вогню в Україні») таких фраз, як «*heavy rocket launchers*» («важкі ракетні установки»), «*line of contact*» («лінія зіткнення») та «*potential upcoming offensives*» («потенційні майбутні наступи»), додає конкретики до поданої інформації. Ці фрази сприяють детальному опису військових дій.

Хоча в тексті «*BBC journalists among those black-listed by Ukraine*» немає великої кількості фразеологізмів, такі вирази, як «*threat to national interests*» («загроза національним інтересам») і «*sanctions list*» («санкційний список»),

використовуються як повторювані фрази, що передають конкретні значення в контексті міжнародних відносин і безпеки.

У тексті «*5 civilians killed as war quietly rages in eastern Ukraine*» небагато фразеологізмів. Однак у ньому використовуються такі вирази, як «*front line*» («лінія фронту»), «*civilian loss of life*» («втрати серед цивільного населення») та «*blast at the check-point*» («вибух на блокпосту»), щоб передати специфічні значення, пов'язані з конфліктом на сході України.

Текст «*No end in sight for Ukraine's deadly, «pointless war»*» містить обмежену кількість фразеологізмів. Вирази на кшталт «*burning up time*» («палаючий час»), «*pointless war*» («безглузда війна»), «*front lines*» («лінія фронту»), «*cease-fire*» («припинення вогню») допомагають передати специфічні значення, пов'язані зі статусом війни та її наслідками.

У тексті «*Russian hacking proves lethal after Ukrainian military app hijacked*» небагато фразеологізмів. Однак такі терміни, як «*locked in a bitter battle*» («замкнені в запеклій битві»), «*digital footprints*» («цифрові сліди») та «*hacking the hell out of us*» («хакерські атаки на нас») сприяють передачі конкретних значень, пов'язаних з конфліктом та кіберзагрозами.

У тексті «*Artillery salvos shake eastern Ukraine on fifth day of escalated fighting*» небагато фразеологізмів. Однак вирази на кшталт «*Salvos of artillery shook eastern Ukraine*» («залпи артилерії потрясли схід України») та «*skirmishes persist*» («перестрілки не припиняються») можна вважати фразеологізмами, які передають специфічне значення, пов'язане з військовими діями.

У тексті «*U.S. to provide «enhanced defensive capabilities» to Ukraine, State Department says*» небагато фразеологізмів. Однак такі вирази, як «*enhanced defensive capabilities*» («посилення обороноздатності»), можна вважати фразеологізмами, які передають конкретне значення, пов'язане з посиленням оборонних заходів.

У тексті «*U.S. trains troops for front line in «hybrid war» with Russia*» («США готують війська для лінії фронту в «гібридній війні») небагато фразеологізмів. Однак такі вирази, як «*hybrid war*» («гібридна війна»), «*front line*» («лінія

фронту»), «*counter-attack drill*» («контрнаступальні навчання») можна вважати фразеологізмами, які передають специфічні значення в контексті військових операцій.

У тексті «*Missile that downed Flight MH17 came from Russian military unit, investigators say*» небагато фразеологізмів. Однак термін «*53rd anti-aircraft missile brigade*» («53-я зенітно-ракетна бригада») можна вважати фразеологізмом, який представляє конкретну військову частину в контексті розслідування.

Хоча в тексті «*U.S. military aid still a matter of survival in Ukraine amid impeachment battle*» небагато фразеологізмів, вираз «*game-changer*» («той, що змінює правила гри») можна вважати фразеологізмом, оскільки він передає ідею про те, що патрульні катери суттєво змінили ситуацію на користь України.

Використання у «*U.S. watching escalation of armed confrontation near Ukraine's border with Russia*» таких фраз, як «*escalation of armed confrontation*» («ескалація збройного протистояння») та «*contact line*» («лінія зіткнення»), можна вважати фразеологізмами, що передають інтенсивність та локалізацію конфлікту.:

У тексті «*U.S. warns of possible Russian invasion of Ukraine with 175,000 troops as soon as January*» зустрічається фраза «*stepping up its planning*» («посилення планування»), яку можна вважати фразеологізмом, що передає ідею посиленої підготовки до військових дій.

2.2. Стилiстичнi засоби в американських медiа

У середовищі американських медіа майстерне використання літературних прийомів відіграє вирішальну роль у захопленні аудиторії та перетворенні наративів на яскраві гобелени образів та емоцій. Серед цих прийомів метафори та порівняння виділяються як потужні інструменти, які додають глибини, провокують на роздуми та збагачують розповідь. Метафори, як фігури мови, описують одну річ у термінах іншої, створюючи образні порівняння, які розкривають несподівані зв'язки. Прикладом може служити метафора «Час – злодій», що зображує час як сутність, що крадькома краде моменти,

висловлюючи швидкоплинну природу існування в гострій і незабутній манері. Ефективні метафори покращують розуміння абстрактних понять, роблячи їх близькими та привабливими, а також додаючи шари значення до розповіді.

З іншого боку, порівняння дають чітке порівняння з використанням слова «як». Вони створюють яскраві та креативні образи, як, наприклад, класичне порівняння «Її очі блищали, як діаманти», створюючи уявну картину яскравості та привабливості. Порівняння додають прозі кольору, фактури та яскравості, викликаючи певні настрої та слугуючи інструментами для показу, а не для розповіді. Щоб повною мірою використовувати потенціал метафор і порівнянь, письменників заохочують прагнути до оригінальності, гарантуючи, що порівняння є одночасно несподіваними та релевантними для концепцій, що передаються. Збереження ясності має вирішальне значення, оскільки надто складні або незрозумілі порівняння можуть затьмарити задумане повідомлення. Письменники також повинні пам'ятати про тон, узгоджуючи метафори та порівняння із загальним настроєм розповіді, і уникати надмірного використання, щоб письмо не здавалося надуманим. Метафори та порівняння, якщо вони створені з точністю, мають магічну здатність залучати уяву читача, зтягуючи його глибше в розповідь. Ці літературні прийоми перетворюють прості описи в яскраві образи, передаючи емоції і сенси. Наприклад, метафора на кшталт «Його гнів був бурєю, лютою і дикою» не тільки виражає сильний гнів, але й малює чуттєву картину, яка знаходить відгук у читачів. У середовищі американських ЗМІ метафори та порівняння служать дороговказними зірками, освітлюючи шлях до багатшої та яскравішої прози. Вони дозволяють письменникам досліджувати нові території сенсу, емоцій та уяви, відправляючи читачів у подорож за межі буквального. Ці літературні прийоми є чимось більшим, ніж декоративними елементами; Це нитки, які сплітають хитромудрий гобелен захоплюючої розповіді.⁵⁰

⁵⁰ Greene W. W. Exploring literary devices: metaphors, similes, and the power of figurative language. medium.com. URL: <https://medium.com/@wilbur.greene/exploring-literary-devices-metaphors-similes-and-the-power-of-figurative-language-6a5d95b9c10> (дата звернення: 16.11.2023).

2.2.1. Порівняння

У термінології та мові порівняння є цінним лінгвістичним інструментом. Порівняння передбачає проведення паралелей між двома різними сутностями для з'ясування подібностей або відмінностей. У застосуванні до термінів цей метод допомагає передати складні концепції, пов'язуючи їх з більш знайомими або відчутними ідеями. Порівняння в термінології часто використовується для підвищення ясності та полегшення розуміння. Порівнюючи спеціалізований термін з більш загальнозрозумілим терміном, люди, незнайомі з предметом, можуть легше зрозуміти його значення. І навпаки, порівняння може підкреслити нюанси або відмінності між тісно пов'язаними термінами, з'ясувавши конкретні контексти, в яких вони застосовуються. У технічній та науковій галузях, де точна комунікація має вирішальне значення, використання порівнянь забезпечує ефективну передачу складних концепцій. Ця лінгвістична стратегія сприяє налагодженню зв'язку між спеціалізованими знаннями експертів і широкою аудиторією, сприяючи більш чіткому розумінню складної теми.

Текст статті «*Putin gets approval to use military in Ukraine*» порівнює поточні події з балансуванням на межі холодної війни, підкреслюючи підвищені ставки в конфлікті. Він протиставляє попередження президента Обама подальшим діям Росії, підкреслюючи дипломатичну напруженість.

Стаття «*Ukrainian city of Donetsk epitomizes country's crisis*» налічує такі порівняння: контраст між уподобаннями Заходу (зв'язки із Західною Європою) та Сходу (підтримка Росії) підкреслює поділ країни та коливання контролю над урядовою будівлею символізує постійну боротьбу за вплив.

Порівняння у статті «*As Ukraine violence spreads, gov't says 30 pro-Russia insurgents killed in effort to reclaim Slovyansk*» («У зв'язку з поширенням насильства в Україні, уряд заявляє, що 30 проросійських повстанців були вбиті при спробі повернути Слов'янськ») включають: контраст між уподобаннями західних і східних регіонів підкреслює поділ всередині України. Текст

протиставляє переважно мирну ситуацію в Одесі до п'ятниці з подальшою ескалацією насильства.

У статті «*Significant escalation: Russian tanks enter Ukraine*» (Значна ескалація: російські танки увійшли в Україну) використано порівняння. У тексті російське втручання порівнюється з рукою з-за спини («*The hand from behind*»), яка стає відкритою, підкреслюючи зростаючу прозорість ролі Росії. Президент Обама порівнює відповідальність Росії за насильство на сході України, заявляючи, що «*Russia is responsible*» («Росія несе відповідальність») за ситуацію.

У статті «*Ukraine official: Likelihood of imminent Russian attack high*» проводиться порівняння між кількістю людей у військовій формі, які перетинають кордон зараз, і попередніми спостереженнями, що свідчить про зростання активності.

У статті «*Both sides in Ukraine observing cease-fire, although some shelling continues*» проводяться порівняння, щоб підкреслити протиріччя і конфлікти, наприклад, претензії повстанців на Дебальцеве проти угоди, досягнутої в Мінську. Порівняння також проводяться між загальним визнанням припинення вогню і занепокоєнням щодо продовження бойових дій.

У «*Signs of hope for Ukraine cease-fire*» («Ознаки надії на припинення вогню в Україні») проводяться порівняння між заявами про дотримання вимог щодо відведення військ і повідомленнями про щоденні сутички та перестрілки. Це підкреслює потенційну розбіжність між заявленими діями та реальною ситуацією на місцях.

Стаття «*BBC journalists among those black-listed by Ukraine*» не містить прямих порівнянь. Однак вона передбачає порівняння між забороненими журналістами та уявною загрозою безпеці України, а також порівняння між цим санкційним списком і попередніми діями, вжитими у відповідь на конфлікт на сході України.

У статті «*5 civilians killed as war quietly rages in eastern Ukraine*» проводиться порівняння між нещодавніми жертвами серед цивільного населення

та загальною ситуацією на сході України, згадується, що це «*worst civilian loss of life there in months*» («найгірші втрати серед цивільного населення за останні місяці»). Вона також протиставляє заяви сепаратистських офіційних осіб та української влади щодо відповідальності за інцидент.

У статті «*Artillery salvos shake eastern Ukraine on fifth day of escalated fighting*» немає прямих порівнянь, але є неявне порівняння між періодами відносного затишшя: «*cease-fire*» («перемир'я») і «*pullback of heavy weaponry*» («відведення важкого озброєння») і нещодавньою активізацією бойових дій. Текст також натякає на потенційне порівняння між нинішньою адміністрацією у Вашингтоні та діями Росії, припускаючи, що насильство може бути випробовуванням нової адміністрації США Росією.

У статті «*U.S. to provide «enhanced defensive capabilities» to Ukraine, State Department says*» немає прямих порівнянь. Однак є імпліцитне порівняння між попередніми формами американської допомоги Україні (допоміжне обладнання, навчання, стрілецька зброя) і нинішнім рішенням про надання летальної зброї, особливо протитанкових ракет.

Стаття «*No end in sight for Ukraine's deadly, «pointless war»*» передбачає порівняння між очікуваннями від перемир'я, підписаного в минулому, і фактичним продовженням конфлікту. Тимчасові перемир'я протиставляються крихкості затишшя, про що свідчать нещодавні мінометні обстріли.

Стаття «*Russian hacking proves lethal after Ukrainian military app hijacked*» не містить прямих порівнянь, але імпліцитно підкреслює контраст між початковим інноваційним використанням додатку українським офіцером-артилеристом і подальшим зловмисним хакерством з боку російської військової розвідки.

У статті «*U.S. trains troops for front line in «hybrid war» with Russia*» («США готують війська для лінії фронту в «гібридній війні») імпліцитно порівнюється нинішня ситуація в Україні з епохою холодної війни, використовуючи термін «*Cold War*» («холодна війна») і проводячи паралелі між динамікою конфлікту в 1980-х роках і сьогоднішнім. Згадка про старі радянські танки є порівнянням, яке відсилає до історичного контексту холодної війни.

Стаття «*Missile that downed Flight MH17 came from Russian military unit, investigators say*» неявно порівнює висновки розслідування з попередніми запереченнями Росії щодо її причетності до збиття МН17. Наводячи конкретні докази, слідчі спростовують заперечення і створюють підґрунтя для встановлення відповідальності.

У тексті «*U.S. military aid still a matter of survival in Ukraine amid impeachment battle*» поверхнево порівнюється значення американської військової допомоги Україні з політичним контекстом у США, де вона є центральним моментом у процедурі імпічменту. У статті також проводиться порівняння між тактикою Росії та стримуванням, яке забезпечує військова допомога США.

У статті «*U.S. watching «escalation of armed confrontation» near Ukraine's border with Russia*» порівнюється поточне нарощування російських сил з можливістю проведення навчань. Порівняння допомагає зрозуміти потенційні причини пересування військ.

У статті «*U.S. warns of possible Russian invasion of Ukraine with 175,000 troops as soon as January*» порівнюється поточна дислокація російських військ (70 000 військовослужбовців) із запланованою ескалацією із залученням додаткових резервів. Порівняння допомагає підкреслити потенційний масштаб і напруженість ситуації.

2.2.2. Метафори

Метафора, як мовний прийом, відіграє значну роль у сфері термінології. Він передбачає застосування слова або фрази до предмета або поняття, до яких вони не застосовні буквально, тим самим створюючи образний зв'язок. У контексті термінології метафори служать для передачі абстрактних або складних ідей, проводячи паралелі з більш конкретними або знайомими поняттями. Метафори в термінології особливо ефективні для того, щоб зробити складну термінологію більш доступною. Пов'язуючи технічний термін із повсякденним поняттям, метафори створюють уявні образи, які допомагають зрозуміти. Ця образна мова сприяє більш інтуїтивному розумінню складної теми, покращуючи комунікацію як у спеціалізованих галузях, так і в міждисциплінарних контекстах.

Однак необхідно бути обережним у використанні метафор, оскільки їхня ефективність залежить від спільного культурного чи контекстуального розуміння. Те, що може бути добре зрозумілою метафорою в одній сфері чи культурі, може не мати такого ж резонансу в іншій. Тому точність у виборі метафор має першорядне значення для забезпечення точної та універсально зрозумілої комунікації у сфері термінології.

Стаття *«Putin gets approval to use military in Ukraine»* має і декілька метафор: *«Green light»* («Зелене світло») та *«Red line»* («Червона лінія») - метафори, запозичені з сигналів світлофора, що символізують схвалення і обмеження відповідно. *«Puppet pro-Russian semi-state»* («Маріонеткова проросійська напівдержавка») використовується метафора маріонетки для позначення контролю та маніпуляції.⁵¹

Стаття *«Ukrainian city of Donetsk epitomizes country's crisis»* налічує наступні метафори: *«Flashpoint»* («Точка спалаху») - метафоричний термін, запозичений з динаміки пожежі, що означає точку займання та *«Symbolize control»* («Символізувати контроль») використовує метафору для передачі ширшого значення, яке надається урядовій штаб-квартирі.⁵²

Метафори у статті *«As Ukraine violence spreads, gov't says 30 pro-Russia insurgents killed in effort to reclaim Slovyansk»* («У зв'язку з поширенням насильства в Україні, уряд заявляє, що 30 проросійських повстанців були вбиті при спробі повернути Слов'янськ») включають: *«Sowing the seeds of civil war»* («Сіяти насіння громадянської війни») - метафора, що вказує на роль Росії в дестабілізації України та *«Russian iron hand»* («Російська залізна рука») метафорично представляє сильний і контролюючий вплив.⁵³

⁵¹ Putin gets approval to use military in Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/vladimir-putin-asks-to-use-russias-military-in-ukraine/> (дата звернення: 15.11.2023).

⁵² D'Agata C. Ukrainian city of Donetsk epitomizes country's crisis. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukrainian-city-of-donetsk-epitomizes-countrys-crisis/> (дата звернення: 15.11.2023).

⁵³ As Ukraine violence spreads, gov't says 30 pro-Russia insurgents killed in effort to reclaim Slovyansk. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-violence-spreads-30-pro-russia-insurgents-killed-in-slovyansk/> (дата звернення: 15.11.2023).

У статті «*Significant escalation: Russian tanks enter Ukraine*» (Значна ескалація: російські танки увійшли в Україну використано метафори: «*The hand from behind*» («Рука ззаду») - метафора, що вказує на прихований вплив, який зараз стає все більш очевидним та «*The tip of the iceberg*» («Верхівка айсберга») метафорично описує супутникові знімки, маючи на увазі, що є набагато більше за межами того, що зараз видно.⁵⁴

У статті «*Ukraine official: Likelihood of imminent Russian attack high*» присутні метафори: «*Cargo 200*» («Вантаж 200») слугує метафоричним посиланням на фургон, що перевозить загиблих у бою солдатів, ілюструючи потенційне транспортування жертв.⁵⁵

У статті «*Both sides in Ukraine observing cease-fire, although some shelling continues*» метафори, такі як «*road to the town remained open*» («дорога до міста залишилася відкритою») та «*shrouding sodden fields*» («окутані туманом поля»), сприяють створенню яскравих образів. Використання слова «*fog*» («туман») метафорично вказує на неясний і складний характер конфлікту.⁵⁶

Метафори в статті «*Signs of hope for Ukraine cease-fire*» («Ознаки надії на припинення вогню в Україні») використовуються не дуже широко. Однак такі фрази, як «*smiles from Kerry*» («посмішки Керрі») і «*festers*» («фесрія»), створюють тонкий метафоричний шар, натякаючи на складність і виклики ситуації.⁵⁷

Текст «*BBC journalists among those black-listed by Ukraine*» не містить явних метафор. Проте він метафорично пов'язує дії заборонених журналістів із «*threat*» («загрозою») і формулює санкції як відповідь на дії осіб, «*linked to the annexation of Crimea and aggression in Donbass*» («пов'язаних з анексією Криму та агресією

⁵⁴ "Significant escalation": Russian tanks enter Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/significant-escalation-russian-tanks-enter-ukraine/> (дата звернення: 15.11.2023).

⁵⁵ Ukraine official: Likelihood of imminent Russian attack "high". CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-official-likelihood-of-imminent-russian-attack-high/> (дата звернення: 15.11.2023).

⁵⁶ Both sides in Ukraine observing cease-fire, although some shelling continues. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-cease-fire-holding-most-places/> (дата звернення: 16.11.2023).

⁵⁷ Signs of hope for Ukraine cease-fire. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-rocket-launchers-pulling-back-front-line-pro-russia-separatists/> (дата звернення: 16.11.2023).

на Донбасі»), використовуючи метафоричну мову для зображення серйозності цих дій.⁵⁸Текст «*5 civilians killed as war quietly rages in eastern Ukraine*» не містить явних метафор. Однак він метафорично зображує вплив конфлікту, використовуючи фрази на кшталт «*quietly rages*» («*тихо вирує*») і «*large swathes of eastern Ukraine in rebel hands*» («*великі ділянки східної України в руках повстанців*»)⁵⁹.

Метафорична мова «*No end in sight for Ukraine's deadly, «pointless war»*» присутня у таких виразах, як «*we stand in place*» («*ми стоїмо на місці*»), «*it's just burning up time*» («*це просто спалювання часу*»), «*time works for us*» («*час працює на нас*»). Ці метафори яскраво відображають застій і втому, які відчуються під час конфлікту.⁶⁰

Метафорична мова «*Russian hacking proves lethal after Ukrainian military app hijacked*» присутня у виразах на кшталт «*locked in a bitter battle*» («*замкнені в запеклому бою*»), що яскраво описує інтенсивний конфлікт між українськими силами та підтримуваними Росією сепаратистами. Крім того, у фразі «*hacking the hell out of us*» («*хакерські атаки на нас*») використовується метафора, щоб підкреслити серйозність та інтенсивність кібератак.⁶¹

Метафорична мова «*Artillery salvos shake eastern Ukraine on fifth day of escalated fighting*» присутня у виразах на кшталт «*Salvos of artillery shook eastern Ukraine*» («*Залпи артилерії потрясли східну Україну*»), де слово «*shook*» («*потрясли*») метафорично передає вплив та інтенсивність артилерійського вогню. Крім того, у фразі «*testing the president*» («*випробовуючи президента*»)

⁵⁸ BBC journalists among those black-listed by Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-bars-bbc-journalists-and-russia-nationals-as-security-threat/> (дата звернення: 16.11.2023).

⁵⁹ 5 civilians killed as war quietly rages in eastern Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-war-civilian-russia-kill-pregnant-woman/> (дата звернення: 16.11.2023).

⁶⁰ No end in sight for Ukraine's deadly, "pointless war". CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-war-russia-rebels-donbass-luhansk-donetsk-pointless-ceaseless/> (дата звернення: 16.11.2023).

⁶¹ Martin D. Russian hacking proves lethal after Ukrainian military app hijacked. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/russian-hacking-proves-lethal-after-ukrainian-military-app-compromised/> (дата звернення: 16.11.2023).

використовується метафора для опису дій Росії як спосіб оцінки реакції з боку адміністрації США.⁶²

Метафорична мова «*U.S. to provide «enhanced defensive capabilities» to Ukraine, State Department says*» присутня у таких виразах, як «*battling Russian-backed separatists*» («боротьба з підтримуваними Росією сепаратистами»), де «*battling*» («боротьба») метафорично передає інтенсивність і характер конфлікту. Фраза «*escalate tensions*» («ескалація напруженості») використовує метафору для опису потенційного впливу надання летальної зброї на відносини між Сполученими Штатами і Росією.⁶³

Метафорична мова «*U.S. trains troops for front line in «hybrid war» with Russia*» («США готують війська для лінії фронту в «гібридній війні» присутня у виразах на кшталт «*front line in a new Cold War*» («лінія фронту в новій холодній війні»), де «*front line*» («лінія фронту») метафорично використовується для опису позиції України в ширшій геополітичній боротьбі. Посилання на «*new Cold War*» («нову холодну війну») є метафоричною характеристикою напруженості у відносинах між Росією і Заходом.⁶⁴

Мова в статті «*Missile that downed Flight MH17 came from Russian military unit, investigators say*» відносно проста, і метафоричні вирази використовуються обмежено. Однак фраза «*blown out of the sky*» («збитий з неба») є образним висловом, який яскраво описує знищення МН17, підкреслюючи серйозність інциденту...⁶⁵

Метафоричне використання виразу «*Russia is like an octopus, spreading its tentacles everywhere*» («Росія схожа на спрута, що розкидає свої щупальця всюди») яскраво ілюструє сприйняття експансивного та нав'язливого характеру

⁶² Artillery salvos shake eastern Ukraine on fifth day of escalated fighting. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/salvos-of-artillery-shook-eastern-ukraine-on-fifth-day-of-escalated-fighting/> (дата звернення: 16.11.2023).

⁶³ U.S. to provide "enhanced defensive capabilities" to Ukraine, State Department says. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/u-s-to-provide-enhanced-defensive-capabilities-to-ukraine/> (дата звернення: 16.11.2023).

⁶⁴ Williams H. U.S. trains troops for front line in "hybrid war" with Russia. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-petro-poroshenko-cbs-news-us-help-new-cold-war-russia-vladimir-putin/> (дата звернення: 17.11.2023).

⁶⁵ Missile that downed Flight MH17 came from Russian military unit, investigators say. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/malaysia-airlines-flight-17-missile-shot-down-from-russian-military-unit-probe-says/> (дата звернення: 17.11.2023).

російського впливу. Ця метафора «*U.S. military aid still a matter of survival in Ukraine amid impeachment battle*» допомагає передати складну геополітичну ситуацію в більш доступній формі.⁶⁶

У «*U.S. watching «escalation of armed confrontation» near Ukraine's border with Russia*» етафорично вживається «*escalation of armed confrontation*» («ескалація збройного протистояння»), що додає шар інтерпретації до опису зростання напруженості в регіоні. Термін «*contact line*» («лінія зіткнення») є ще одним метафоричним виразом, що позначає територію, де сили вступають у сутичку.⁶⁷

Хоча текст «*U.S. warns of possible Russian invasion of Ukraine with 175,000 troops as soon as January*» є більш фактологічним, є метафоричне використання «*stepping up its planning*» («посилення планування»), що вказує на підвищений рівень підготовки. Метафори додають нюансів до опису дій Росії.⁶⁸

Висновки до розділу II

У сучасному світі медіа, зокрема через телебачення, формують наше сприйняття світу, забезпечуючи призму, через яку ми спостерігаємо історичні події. На еволюцію міжнародних медіа-систем наприкінці 1980-х років і трансформацію світового інформаційного ринку в 1990-х роках глибоко вплинули геополітичні зрушення, економічні зміни та технологічний прогрес. Геополітичний ландшафт після холодної війни в поєднанні з глобалізацією і технологічною доступністю породив глобальну інформаційну систему, в основному організовану впливовими організаціями, такими як медіа-імперії «Великої п'ятірки» і великі міжнародні новинні мережі, такі як CNN International і BBC World. Значний аспект впливу медіа полягає в тому, що вони відіграють важливу роль поза культурним впливом. «Велика п'ятірка», включаючи Time

⁶⁶ Williams H. U.S. military aid still a matter of survival in Ukraine amid impeachment battle. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/us-military-aid-to-ukraine-still-critical-amid-conflict-with-russia-2019-12-10/> (дата звернення: 18.11.2023).

⁶⁷ Martin D., Watson E. U.S. watching "escalation of armed confrontation" near Ukraine's border with Russia. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/russia-troops-ukraine-border-concerning-united-states/> (дата звернення: 18.11.2023).

⁶⁸ Gazis O., Martin D. U.S. warns of possible Russian invasion of Ukraine with 175,000 troops as soon as January. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/russian-invasion-ukraine-possible-us-warns-175000-troops-as-soon-as-january/> (дата звернення: 18.11.2023).

Warner, Disney Company, Sony, Bertelsmann і News Corporation, а також відомі новинні платформи, такі як The New York Times, The Guardian і Euronews, стали ключовими гравцями не лише в культурній сфері, але й у формуванні політичного та міжнародного дискурсу. Примітно, що зміни в тенденціях глядацької аудиторії на новинних платформах США у 2020-2021 роках, прикладом яких є падіння CNN International та стійка популярність BBC, підкреслюють динамічний характер впливу ЗМІ.

Дослідження лексичних ресурсів у висвітленні американськими журналістами подій в Україні з 2014 по 2021 роки виявляє складну природу політичного дискурсу. Спираючись на теоретичні рамки, окреслені Чілтоном (2004) та включаючи критичний дискурс-аналіз (CDA) та системно-функціональну лінгвістику (SFL), інтерпретація «політики» охоплює боротьбу за владу на мікрорівні та прагнення до рівноваги на макрорівні. Мова, якою стратегічно володіють журналісти, стає потужним інструментом у формуванні реакцій читачів за допомогою лексичного та синтаксичного вибору.

Термінологія, найважливіший аспект лінгвістичного аналізу, не піддається легкому визначенню через свою багатогранність. Дослідження термінології в журналістиці розрізняє термінологію, термінологічну лексику та термінологічні системи. Наголошуючи на важливості точності та стандартизації, дослідження заглиблюється в журналістську термінологію та лексику, висвітлюючи їхню роль у професійній комунікації. Роль ідіоматичних виразів у побудові заголовків є невід'ємною частиною журналістського дискурсу. Ідіоми, що виконують подвійну функцію передачі інформації та виразності, значною мірою сприяють впливу заголовків. Дослідження підкреслює важливість добре продуманих заголовків, підкреслюючи, що ефективне використання ідіом може посилити загальний вплив статті. Трансформація ідіом у заголовках за допомогою таких методів, як буквализація, гра слів та антонізація, розглядається як засіб залучення читачів та максимізації ефективності журналістського контенту.

В американських ЗМІ метафори та порівняння постають як потужні інструменти, що формують наративи, додають глибини, провокують роздуми та

збагачують розповідь. Ці літературні прийоми, якщо їх використовувати з точністю, не тільки залучають увагу читача, але й сприяють ясності та впливу розповіді. Метафори, зокрема, виділяються як важливі лінгвістичні інструменти в галузі термінології, пов'язуючи складні поняття з більш знайомими ідеями та покращуючи загальне розуміння. Багатогранний аналіз, що охоплює глобальний вплив ЗМІ, політичний дискурс, термінологію, ідіоматичні вирази та літературні прийоми в журналістиці, підкреслює складну взаємодію між мовою та засобами масової інформації, формуючи наше розуміння світу. У міру того, як ми орієнтуємося в площині медіатекстів та медіадискурсу, вивчення лінгвістичних аспектів стає незамінним для розуміння значень, вбудованих у медійні наративи.

Аналіз статей CBS, що охоплюють період з 2014 по 2017 рік, показує тонке та мінливе зображення конфлікту в Україні. Лінгвістичні особливості, які використовує американський канал CBS, підкреслюють складність геополітичної ситуації, демонструючи ретельний підбір слів і фраз, щоб передати інтенсивність, розкол і глобальні наслідки конфлікту.

Лексичні засоби. CBS постійно використовує специфічні та ефективні лексичні інструменти для передачі інформації про конфлікт, включаючи такі терміни, як «проросійські повстанці», «посилені оборонні можливості» та «підтримувані Росією сепаратисти». Ці терміни сприяють насиченому і детальному опису подій.

Визначення. Ключові терміни, пов'язані з конфліктом, чітко визначені, щоб аудиторія могла зрозуміти нюанси ситуації. Визначення таких термінів, як «припинення вогню», «шкідливе програмне забезпечення» та «посилені оборонні можливості», допомагає представити комплексну картину.

Фразеологізми. Використання ідіом, фразеологізмів та виразів додає мові глибини та яскравості, допомагаючи передати конкретні сенси, пов'язані з військовими діями та геополітичною динамікою.

Порівняння. Хоча прямі порівняння обмежені, натякають на неявні порівняння періодів відносного затишшя та нещодавньої активізації бойових дій. Також передано порівняння різних форм допомоги США Україні з плином часу.

Метафора. Метафоричні формулювання, такі як «Залпи артилерії сколихнули східну Україну» та «боротьба з підтримуваними Росією сепаратистами», ефективно використовуються для яскравої передачі впливу, інтенсивності та характеру конфлікту. Такі метафори, як «ескалація напруженості», використовуються для опису потенційних наслідків.

Детальна звітність у часі. Лінгвістичні особливості, використані в статтях, еволюціонують з часом, відображаючи мінливу динаміку конфлікту. Починаючи з ранніх етапів, коли такі терміни, як «зелене світло» і «червона лінія», використовуються метафорично, і закінчуючи пізнішими статтями, в яких обговорюється надання «летальної зброї» в 2017 році, існує тонкий прогрес у формулюванні, що відображає розвиток геополітичного ландшафту.

Статті містять числові дані, хронологію та посилання на геополітичні події, що додає точності та контексту звітності. Конкретні цифри, такі як кількість жертв або згадка про 665 чоловіків і жінок у військовому одязі, сприяють загальній ясності розповіді. Висвітлення CBS війни в Україні відзначається витонченим і вдумливим використанням мови. Ретельний підбір лексичних засобів, чіткі визначення, включення фразеологізмів, неявні порівняння та ефективні метафори сприяють всебічному та тонкому зображенню багатогранного конфлікту. Мова еволюціонує з часом, відображаючи динамічний характер геополітичного ландшафту, і послідовно надає аудиторії детальне розуміння подій, що розгортаються в Україні.

ВИСНОВКИ

Дослідження лінгвістичних особливостей висвітлення CBS війни в Україні має значну актуальність у різних дисциплінах. Аналіз сприяє вивченню медіа, міжнародним відносинам та розвитку навичок критичної медіаграмотності. Розуміючи лінгвістичний вибір CBS, стає можливим зрозуміти, як наративи та фреймінг впливають на громадську думку та ставлення до війни.

Охоплення періоду з 2014 по 2021 рік додає дослідження часової динаміки, пропонуючи уявлення про зміни в медійних наративах з плином часу та їхній вплив на публічний дискурс. Лінгвістичний аналіз також заглиблюється в новинний дискурс, журналістську практику та етичні міркування, оцінюючи відповідність принципам об'єктивності, точності та справедливості у висвітленні чутливих міжнародних питань.

Мета дослідження – провести детальний лінгвістичний аналіз висвітлення CBS війни в Україні, дослідити лексичні, фразеологічні та стилістичні особливості та їх потенційний вплив на громадську думку. Серед завдань дослідження – дослідження підходів до інтерпретації новинного дискурсу, проведення текстуального аналізу медіатекстів, проведення контент-аналізу новинних статей для виявлення мовних закономірностей та тенденцій.

У дослідженні використовуються загальнонаукові методи, такі як індукція, дедукція та аналіз, а також спеціальні лінгвістичні методи, такі як дистрибутивний та структурний аналіз, аналіз перекладу та функціональний аналіз. Поєднання цих методів забезпечує комплексне дослідження лінгвістичного зображення війни в Україні на CBS.

Наукова новизна полягає в спеціальному підході, який об'єднує спеціалізовані лінгвістичні методи з загальнонауковими методами. Аналіз охоплює унікальний часовий проміжок з 2014 по 2021 рік, що дозволяє виявити мовні зрушення та закономірності в контексті геополітичної динаміки. Практичне значення полягає в підвищенні медіаграмотності шляхом розуміння того, як CBS використовує мову у своєму висвітленні. Результати допомагають науковцям, дослідникам та споживачам ЗМІ критично аналізувати та

інтерпретувати медіаповідомлення, розпізнавати упередження або формулювати стратегії. Розуміння лінгвістичних особливостей сприяє більш обґрунтованому прийняттю рішень у дипломатичних, політичних чи стратегічних заходах, пов'язаних з війною в Україні. Крім того, дослідження має значення для етичних дискусій у журналістській спільноті щодо вибору мови та впливу мови ЗМІ на глобальне сприйняття. У науковому плані дослідження збагачує знання з лінгвістики, журналістики та міжнародних відносин, слугуючи фундаментом для майбутніх досліджень лінгвістичного аналізу медійного дискурсу в різних контекстах. Методологія та висновки можуть допомогти лінгвістам розширити сферу застосування такого аналізу у висвітленні подій у ЗМІ.

Представлений дискурс заглиблюється у складний взаємозв'язок між семіотикою, моделями передачі інформації та всеосяжною концепцією дискурсу. Він підкреслює ключову роль мови в ефективній комунікації, наголошуючи на необхідності узгодженості між закодованими повідомленнями та їх декодуванням для запобігання комунікативним збоям. У масовій комунікації повідомлення функціонують як фундаментальні одиниці, що сприяють формуванню сенсу. Термін «текст» відрізняється від «дискурсу», причому перший є лінгвістичною одиницею, що характеризується зв'язністю та єдністю. Критеріями ідентифікації тексту є зв'язність, інтенціональність, сприйняття, інформативність, ситуативність та інтертекстуальність. Простежено історичну еволюцію терміна «дискурс», підкреслюючи його походження в Стародавньому Римі та подальший розвиток такими лінгвістами, як Фердинанд де Соссюр, Е. Бенвеніст, З. Харріс. Термін еволюціонував, щоб охопити різні виміри, включаючи формальні та змістовні аспекти, соціальну детермінацію та її роль як відображення владних відносин та ідеологій. Представлено різні точки зору на дискурс, зокрема Т. ван Дейка, Майкла Стаббса та Дебори Шиффрін, що проливає світло на його широке та вузьке значення, формальний та змістовний виміри, а також функціональну природу. Соціальний аспект дискурсу підкреслюють такі вчені, як Мішель Фуко, Ж. Бломмарт і С. Балкен, які розглядають дискурс як соціально і культурно значущий простір, прояв «мови в

дії». Норман Фейрклаф розглядає дискурс як репрезентацію різних світоглядів, підкреслюючи його ідеологічний аспект. Відсутність єдиного теоретичного визначення поняття «дискурс» визнається в силу його багатогранного змісту, що охоплює різні лінгвістичні та немовні сфери.

Переходячи від теоретичного обговорення дискурсу, дискурс висвітлює генезис новинного дискурсу – спеціалізованої форми передачі оперативної інформації. «Новини» визначаються як нова інформація про останні події з акцентом на її важливості у формуванні сприйняття та прийнятті рішень. Аналіз також досліджує історичний контекст новин, визнаючи зміни в журналістських нормах та концепцію об'єктивності, що еволюціонує. Визнається складність досягнення справжньої об'єктивності, враховуючи, що на зміст новин можуть впливати суспільні інтереси та цінності. Новинний дискурс, розташований у ширшому спектрі дискурсу мас-медіа, слугує важливим каналом поширення інформації серед різних аудиторій, відіграючи ключову роль у формуванні громадської думки та сприянні колективному розумінню поточних подій. Німецький дослідник С. Вайшенберг підкреслює культурні та контекстуальні впливи на відбір та подання новин, наголошуючи на відмінностях у критеріях між суспільствами та медіа-організаціями.

Поява та еволюція Інтернету привносять новий вимір у теорію медіа, зосереджуючись на інтернет-тексті та його гібридних формах. Ця інтеграція різних медіатекстів розглядається як значний розвиток, що пропонує такі переваги, як гіпертекстуальність, інтерактивність та нелінійність. Лінгвістичний аналіз медійних текстів, пов'язаних з темою «Війна Росії проти України», виявляє експресивні та національні риси у висвітленні українських новин. Формуванню розповіді сприяє використання емоційно насиченої лексики, виразів, що передають оціночні судження, специфічних мовних елементів.

У сфері медіа-аналізу дискурс-аналіз постає як ключовий інструмент, пропонуючи різні підходи до аналізу впливу медіа на сприйняття, поведінку та соціальні відносини. Ця аналітична структура, що охоплює структуралістську, соціальну конструкціоністську та критичну точки зору, надає людям

інструменти для критичної взаємодії з медіаповідомленнями, сприяючи медіаграмотності та критичному мисленню. Поява терміну «медіадискурс» у 1990-х роках збіглася з введенням у науковий дискурс поняття «медіатекст». Спочатку досліджена за допомогою соціолінгвістики, сучасна лінгвістика перетворила медійний дискурс на багатовимірний феномен, що охоплює політичні, мовні, соціальні, освітні, інформаційні, культурні та комунікативні аспекти. Відомі вчені, такі як Т. ван Дейк та Е. О'Кіфф, позиціонують медіадискурс як жанр, що співіснує з науковим, релігійним та військовим дискурсами, кожен з яких має різні рамки та комунікативні контексти. Структура медійного дискурсу залишається відкритим питанням, науковці вважають його як процесом, так і результатом мовної діяльності. Такий підхід призводить до виділення трьох мовних рівнів особистості: лінгвокогнітивного, медіа-орієнтованого та мотиваційного. Ці рівні заглиблюються в ментальні уявлення про світ, доступ до публічної інформації та потреби мовця відповідно.

Медійний дискурс, як соціальний феномен, виконує безліч функцій, відрізняючи його від інших дискурсів. Ці функції включають комунікацію, ціннісну орієнтацію, пізнання та конструювання, підкреслюючи його роль.

Представлений дискурс забезпечує всебічне дослідження складного взаємозв'язку між семіотикою, дискурсом та медіатекстом, з особливим акцентом на новинному дискурсі. Аналіз охоплює історичні перспективи, теоретичні рамки та практичне застосування, пропонуючи уявлення про еволюцію мови в медіа-репрезентації. Дослідження підкреслює динамічний характер новинного дискурсу, його структурні та стилістичні варіації, а також вплив цифрової епохи на медіакомунікації. Дискурс підкреслює роль медіа-аналізу, включаючи дискурс-аналіз, як критичного інструменту для розуміння складності суспільних наративів та формування громадської думки.

Таким чином, аналіз висвітлення подій у ЗМІ, особливо зосереджений на статтях CBS з 2014 по 2021 рік, підкреслює складну взаємодію між мовою та зображенням геополітичних подій, з особливим акцентом на конфлікті в Україні. Дослідження висвітлює те, як лінгвістичний вибір, включаючи термінологію,

ідіоматичні вирази та літературні прийоми, відіграє ключову роль у формуванні наративів та впливі на сприйняття аудиторії. Вивчення лексичних ресурсів CBS виявляє тонкий підхід до донесення інформації про конфлікт. Конкретні терміни, чітко визначені ключові поняття, ідіоматичні вирази та ретельно продумані метафори сприяють насиченому та детальному зображенню складного геополітичного ландшафту. Включення числових даних та хронології підвищує точність та контекст звітності, відображаючи прагнення забезпечити всебічне розуміння подій в Україні. Крім того, аналіз виходить за рамки окремих статей, щоб охопити мовні особливості, що змінюються з часом. Тонкий прогрес у мові відображає мінливу динаміку конфлікту та геополітичного ландшафту, демонструючи адаптивність CBS у формулюванні нюансів ситуації. Цей часовий вимір додає глибини лінгвістичному аналізу, пропонуючи уявлення про еволюційну природу медіа-репрезентації.

По суті, висвітлення CBS війни в Україні вирізняється витонченим і вдумливим використанням мови. ЗМІ послідовно використовують різноманітний спектр лінгвістичних інструментів для ефективної передачі інформації, сприяючи детальному та всебічному зображенню багатогранного конфлікту. Дослідження підкреслює важливість лінгвістичного аналізу для розкриття складнощів медіа-наративів та їх впливу на розуміння аудиторії, підкреслюючи динамічний зв'язок між мовою та медіа-репрезентацією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Significant escalation»: Russian tanks enter Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/significant-escalation-russian-tanks-enter-ukraine/> (дата звернення: 15.11.2023).
2. 5 civilians killed as war quietly rages in eastern Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-war-civilian-russia-kill-pregnant-woman/> (дата звернення: 16.11.2023).
3. Alyahya A. F. Critical discourse analysis of newspaper articles declaring the outbreak of war in Ukraine: the Washington Post vs. the Moscow Times. International Journal of Society, Culture & Language. № 11(2). 2023. С. 48 – 59.
4. Artillery salvos shake eastern Ukraine on fifth day of escalated fighting. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/salvos-of-artillery-shook-eastern-ukraine-on-fifth-day-of-escalated-fighting/> (дата звернення: 16.11.2023).
5. As Ukraine violence spreads, gov't says 30 pro-Russia insurgents killed in effort to reclaim Slovyansk. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-violence-spreads-30-pro-russia-insurgents-killed-in-slovyansk/> (дата звернення: 15.11.2023).
6. Austin J. How to do things with word. Oxford : Clarendon Press, 1962. 182 с. URL: https://pure.mpg.de/rest/items/item_2271128/component/file_2271430/content (дата звернення: 10.11.2023).
7. BBC journalists among those black-listed by Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-bars-bbc-journalists-and-russia-nationals-as-security-threat/> (дата звернення: 16.11.2023).

8. Benveniste É. Problèmes de linguistique générale. Paris : Gallimard, 1966. 372 с. URL: <https://archive.org/details/problmesdeling00benv> (дата звернення: 09.11.2023).
9. Blommaert J., Bulcaen C. Critical discourse analysis. Annual Review of Anthropology. 2000. № 29. С. 447–466. URL: <https://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.anthro.29.1.447> (дата звернення: 10.11.2023).
10. Both sides in Ukraine observing cease-fire, although some shelling continues. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-cease-fire-holding-most-places/> (дата звернення: 16.11.2023).
11. D'Agata C. Ukrainian city of Donetsk epitomizes country's crisis. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukrainian-city-of-donetsk-epitomizes-countrys-crisis/> (дата звернення: 15.11.2023).
12. Discourse analysis and media texts. Online Tutorials, Courses, and eBooks Library | Tutorialspoint. URL: <https://www.tutorialspoint.com/discourse-analysis-and-media-texts> (дата звернення: 13.11.2023).
13. discourse. Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/discourse> (дата звернення: 09.11.2023).
14. Estanislao S. Système et systématique chez Ferdinand de Saussure. Revue des linguistes de l'université Paris X Nanterre. 2017. № 74. С. 1–16. URL: <https://journals.openedition.org/linx/pdf/1748> (дата звернення: 09.11.2023).
15. Fairclough N. Critical discourse analysis: the critical study of language. New York : Longman Publishing, 1995. 368 с. URL: <https://www.felsemiotica.com/descargas/Fairclough-Norman-Critical-Discourse-Analysis.-The-Critical-Study-of-Language.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).
16. Foucault M. Madness and Civilization: A History of Insanity in the Age of Reason. New York : Random House Inc. 317 с. URL:

- https://monoskop.org/images/1/14/Foucault_Michel_Madness_and_Civilization_A_History_of_Insanity_in_the_Age_of_Reason.pdf (дата звернення: 10.11.2023).
17. Gazis O., Martin D. U.S. warns of possible Russian invasion of Ukraine with 175,000 troops as soon as January. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/russian-invasion-ukraine-possible-us-warns-175000-troops-as-soon-as-january/> (дата звернення: 18.11.2023).
 18. Greene W. W. Exploring literary devices: metaphors, similes, and the power of figurative language. medium.com. URL: <https://medium.com/@wilbur.greene/exploring-literary-devices-metaphors-similes-and-the-power-of-figurative-language-6a5d95b9c10> (дата звернення: 16.11.2023).
 19. Harcup T. The Struggle for News Value in the Digital Era. Journal. Media. 2023. Т. 3, № 4. С. 902–917. URL: <https://www.mdpi.com/2673-5172/4/3/58> (дата звернення: 11.11.2023).
 20. Khanlarova A. S. Stylistic use of phraseological units in media discourse. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33, № 72. С. 64–68. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/2_2022/part_2/11.pdf (дата звернення: 11.11.2023).
 21. Kryshchaliuk H. Hypertextual construction of events: cognitive-discourse study. Вісник КНЛУ. Серія Філологія. 2021. Т. 24, № 1. URL: <http://philmessenger.knlu.edu.ua/article/view/236077> (дата звернення: 11.11.2023).
 22. Litkovych Y. V. The emotional influence of media texts due to language redundancy. Science and education a new dimension. 2020. Т. VIII(241), № 72. С. 34–36. URL: <https://doi.org/10.31174/send-ph2020-241viii72-07> (дата звернення: 15.11.2023).

23. Martin D. Russian hacking proves lethal after Ukrainian military app hijacked. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/russian-hacking-proves-lethal-after-ukrainian-military-app-compromised/> (дата звернення: 16.11.2023).
24. Martin D., Watson E. U.S. watching «escalation of armed confrontation» near Ukraine's border with Russia. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/russia-troops-ukraine-border-concerning-united-states/> (дата звернення: 18.11.2023).
25. McQuail D. McQuail's Mass Communication Theory. Padstow, Cornwall : TJ International Ltd, 2010. 534 с. URL: <https://nibmehub.com/опас-service/pdf/read/McQuail's%20Mass%20communication%20theory.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).
26. Missile that downed Flight MH17 came from Russian military unit, investigators say. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/malaysia-airlines-flight-17-missile-shot-down-from-russian-military-unit-probe-says/> (дата звернення: 17.11.2023).
27. News as discourse. Hillsdale, New Jersey : LAWRENCE ERLBAUM ASSOCIATES, PUBLISHERS, 1988. 210 с. URL: <https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/06/Teun-A.-van-Dijk-1988-News-As-Discourse.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).
28. news. Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/news> (дата звернення: 10.11.2023).
29. No end in sight for Ukraine's deadly, «pointless war». CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-war-russia-rebels-donbass-luhansk-donetsk-pointless-cessless/> (дата звернення: 16.11.2023).
30. O'Keeffe, A. 'Media and Discourse Analysis', in Gee, J. & Handford M. (eds), The Routledge Handbook of Discourse Analysis. London: Routledge, C. 441-454.

31. Ominous signs in fight for eastern Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ominous-signs-in-fight-for-eastern-ukraine/> (дата звернення: 16.11.2023).
32. Putin gets approval to use military in Ukraine. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/vladimir-putin-asks-to-use-russias-military-in-ukraine/> (дата звернення: 15.11.2023).
33. Schiffrin D. Discourse markers. Cambridge : Cambridge University Press, 1996. 354 с. URL: https://www.academia.edu/44750900/Discourse_Markers_by_Deborah_Schiffrin_z_lib_org (дата звернення: 10.11.2023).
34. Signs of hope for Ukraine cease-fire. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-rocket-launchers-pulling-back-front-line-pro-russia-separatists/> (дата звернення: 16.11.2023).
35. Stubbs M. Discourse analysis : the sociolinguistic analysis of natural language : підручник. Chicago : University of Chicago Press, 1983. 292 с. URL: <https://archive.org/details/discourseanalysis0000stub> (дата звернення: 09.11.2023).
36. The start of 2022 saw many major news sites see increase in viewership. Digital Information World. URL: <https://www.digitalinformationworld.com/2022/03/the-start-of-2022-saw-many-major-news.html> (15.11.2023).
37. U.S. to provide «enhanced defensive capabilities» to Ukraine, State Department says. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/u-s-to-provide-enhanced-defensive-capabilities-to-ukraine/> (дата звернення: 16.11.2023).
38. Ukraine official: Likelihood of imminent Russian attack «high». CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL:

- <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-official-likelihood-of-imminent-russian-attack-high/> (дата звернення: 15.11.2023).
39. van Dijk T. A. *Ideology and discourse* : міждисциплінар. вступ. Barcelona. 118 с. URL: <https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/07/Teun-A.-van-Dijk-2003-Ideology-and-discourse.pdf> (дата звернення: 09.11.2023).
 40. van Dijk T. A. *Structures of News in the Press*. С. 69–93. URL: <https://discourses.org/wp-content/uploads/2022/07/Teun-A.-van-Dijk-1985-Structures-of-news-in-the-press.pdf> (дата звернення: 11.11.2023).
 41. Van Dijk T. *Discourse studies: a multidisciplinary introduction*. 1 Oliver's Yard, 55 City Road, London EC1Y 1SP United Kingdom : SAGE Publications Ltd, 2011. URL: <https://doi.org/10.4135/9781446289068> (дата звернення: 14.11.2023).
 42. Williams H. U.S. military aid still a matter of survival in Ukraine amid impeachment battle. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/us-military-aid-to-ukraine-still-critical-amid-conflict-with-russia-2019-12-10/> (дата звернення: 18.11.2023).
 43. Williams H. U.S. trains troops for front line in «hybrid war» with Russia. CBS News - Breaking news, 24/7 live streaming news & top stories. URL: <https://www.cbsnews.com/news/ukraine-petro-poroshenko-cbs-news-us-help-new-cold-war-russia-vladimir-putin/> (дата звернення: 17.11.2023).
 44. Xie Q. Analysis of Intertextuality in English News Headlines. *Theory and Practice in Language Studies*. 2018. Т. 8, № 8. С. 1010–1014. URL: <https://www.academypublication.com/issues2/tpls/vol08/08/13.pdf> (дата звернення: 11.11.2023).
 45. Білик К. Аналіз лінгвальних характеристик корпусу медіатекстів тематики «війна в Україні». *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. № 1(99). 2023. С. 54 – 74.
 46. Білик К. М. Феномен креолізації у сучасному Європейському медіадискурсі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33, № 72. С. 6–11. URL:

- https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/1_2022/part_2/2.pdf (дата звернення: 11.11.2023).
47. Вайшенберг З. Новинна журналістика : навч. посіб. Київ : Акад. Укр. Преси. Центр вільн. преси, 2011. 27 с. URL: <https://aup.com.ua/uploads/news-demo.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).
 48. Дашкова К.В. Поняття медіатексту в сучасній лінгвістичній науці. Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2019. Вип. 31. С.46 – 50.
 49. дискурс – Вільний тлумачний словник української мови. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/f/dyskurs> (дата звернення: 09.11.2023).
 50. Каппон Р. Дж. Настанови журналістам : Проф. порадник. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2005. 106 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Cappon_Rene/Nastanovy_zhurnalistam_Assosheited_Press.doc (дата звернення: 10.11.2023).
 51. Ковальчук М. Перетворення фразеологізмів у газетних заголовках. Рідне слово в етнокультурному вимірі. 2013. С. 134–140.
 52. Кулик О. Д. Основи журналістики: навчальний посібник [для спеціальності «Українська мова і література» (спеціалізація «Редагування освітніх видань»)]. Переяслав-Хмельницький. «Видавництво КСВ», 2014. 152 с
 53. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. 5-те вид. Київ : Центр учб. літ., 2011. 496 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mykhailyn_Ihor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf (дата звернення: 09.11.2023).
 54. НОВИНИ VS. НОВИНИ. Виборча кампанія в новинних телепрограмах / О. В. Зернецька та ін. Київ : Центр Вільн. Преси, 2005. URL: <https://i-soc.com.ua/assets/files/journal/sockult/news-ua.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).
 55. Орлова Н. Термінологія журналістикознавча чи журналістська: до проблеми розмежування понять. Humanities science current issues. 2020. Т. 3, № 29. С.

- 66–71. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/29.209551> (дата звернення: 15.11.2023).
56. Потапенко С. І. Сучасний англomовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти : монографія. Ніжин. Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. 391 с
57. Розвідка записала розмову росіянина, у якого «розболілась башка». Газета по-українськи: URL: https://gazeta.ua/articles/politics/_rozvidka-zapisala-rozmovu-rosiyanina-u-yakogo-rozbolilas-bashka/1132981 (дата звернення: 12.11.2023).
58. Ткачук-Мірошніченко О. Є. Імплікація у рекламному дискурсі (на матеріалі англomовної комерційної реклами): автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2001. 15 с.
59. Бацевіч Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Альма-матер, 2004. 342 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004078 (дата звернення: 09.11.2023).
60. Фурт Д. В., Дмитрук Л. А. Термінологія: навчальний посібник. М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін. Кривий Ріг. [ДонНУЕТ], 2020. 172 с
61. Шаповалова Г., Шебештян Я. Засади лінгвістичного аналізу медіатексту. *Communications and communicative technologies*. 2023. № 23. С. 41–46. URL: <https://doi.org/10.15421/292305> (дата звернення: 24.11.2023).
62. Шульгіна В. І., Жуковська Н. В. Роль новинного дискурсу в сучасних міжнародних ЗМІ. С. 1–11. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/284/7833/16365-1?inline=1> (дата звернення: 10.11.2023).